

Nyhetsbrev fra finansrådene ved Norges delegasjon til EU

Økonominytt

Nr. 1 – Januar 2018

EUROGRUPPEN OG ECOFIN I JANUAR	2
EUROGRUPPEN 22. JANUAR	2
<i>Det økonomiske tilpasningsprogrammet for Hellas .....</i>	<i>3</i>
<i>Postprogramgjennomgang av Portugal .....</i>	<i>5</i>
<i>Artikkel IV-konsultasjon med IMF.....</i>	<i>5</i>
<i>Personalsaker .....</i>	<i>6</i>
ECOFIN 23. JANUAR 2018.....	6
<i>Arbeidet med å videreutvikle ØMU-samarbeidet.....</i>	<i>7</i>
<i>Oppdatering av EUs liste over ikke-samarbeidende skattejurisdiksjoner.....</i>	<i>9</i>
<i>Bulgarias formannskapsprogram for ECOFIN.....</i>	<i>10</i>
<i>Merverdiavgift: Forslag om satser og forenklinger for små og mellomstore bedrifter .....</i>	<i>11</i>
<i>Det europeiske semesteret for 2018.....</i>	<i>11</i>
<i>Misligholdte lån .....</i>	<i>17</i>
ØKONOMI – STATISTIKK OG INDIKATORER	18
SKATTESAKER.....	23
MERVERDIAVGIFT: FLEKSIBLE SATSER OG FORENKLINGER	23
PLASTAVGIFT I EU?	25
TAX POLICIES IN THE EUROPEAN UNION 2017 – SURVEY	26
TAXEDU: TAX BUILDS MY FUTURE	27
EUROPAPARLAMENTET: OPPLYSNINGSPLIKT FOR SKATTERÅDGIVERE	28
AMERIKANSK SKATTEREFORM – EUROPEISK BEKYMRING	29
AKTUELLE FINANSMARKEDSSAKER	31
FORSIKRINGSFORMIDLINGSDIREKTIVET – UTSETTELSE AV IKRAFTTREDEN	31
REVISJONEN AV FJERDE HVITVASKINGSDIREKTIV - ENIGHET MELLOM RÅDET OG PARLAMENTET	31
INVESTERINGSSLESKAPER – MER HENSIKTMESSIGE OG RISIKOFØLSOMME KRAV	33
PÅGÅENDE HØRINGER	35

Ny formann for ECOFIN, Bulgarias Vladislav Goranov (t.v.) møter Eurogruppens nye formann, Portugals Mario Centeno. Foto: European Union

Eurogruppen og ECOFIN i januar

- *Eurogruppen godkjente den tredje statusgjennomgangen i Hellas-programmet med forbehold om at Hellas vedtar de resterende reformtiltakene i pakken. Det planlegges utbetaling av nye lån på til sammen 6,7 milliarder euro fra slutten av februar.*
- *ECOFIN fortsatte diskusjonen om videreutvikling av ØMU med utgangspunkt i mandatet fra Eurotoppmøtet i desember om å prioritere arbeid med bankunionen og krisefinansieringsmekanismen (ESM).*
- *ECOFIN fjernet 8 stater fra listen over ikke-samarbeidende skattejurisdiksjoner.*
- *ECOFIN vedtok rådskonklusjoner om det europeiske semesterets vekstundersøkelse og varslingsrapport om makroøkonomiske ubalanser samt anbefalinger om den økonomiske politikken i euroområdet samlet.*

Eurogruppen 22. januar

Den portugisiske finansministeren, Mario Centeno, ledet sitt første møte i Eurogruppen etter at han ble valgt til formann i desember. Temaene i møtet var det økonomiske tilpasningsprogrammet for Hellas, postprogramgjennomgang av Portugal, IMF's art. IV-konsultasjon med euroområdet og personalsaker. Arbeidet med tettere eurosamarbeid og det europeiske semesteret, som var tema i både Eurogruppen og ECOFIN, omtales samlet under sistnevnte møte.

Pressemeldinger mv. fra Eurogruppens møter ligger [her](#).

Mario Centeno, ringer inn til sitt første møte som formann i Eurogruppen.
Foto: European Union

Kommende møter

Bulgarias formannskap våren 2018

Eurogruppen og ECOFIN:
19.-20. februar
12.-13. mars
27.-28. april (uformelt)
24.-25. mai
21.-22. juni

Det europeiske råd og Eurotoppmøte:
22.-23. mars
28.-29. juni

Det økonomiske tilpasningsprogrammet for Hellas

Europakommisjonen (på vegne av eurolandene) undertegnet i august 2015 en intensjonsavtale (MoU) med Hellas om et tredje økonomisk tilpasningsprogram siden 2010. Det nye programmets varighet er tre år med en total låneramme på 86 mrd. euro med krav om omfattende reform- og budsjetttiltak.

Reform- og budsjetttiltakene gjennomføres gradvis i løpet av den treårige programperioden og ledsages av nye lån. I de ulike statusgjennomgangene spesifiseres hvilke tiltak som skal gjennomføres og størrelsen på nye lån. Tiltakene skal bidra til å bedre konkurransevnen og skape ny vekstkraft i den greske økonomien. Av den totale lånerammen på 86 milliarder euro ble 40,2 mrd. euro utbetalt fra ESM i løpet av 2015-17.

Den tredje statusgjennomgangen, som startet i oktober 2017, omfatter 113 reform- og budsjetttiltak, som i hovedsak dreier seg om 2018-budsjettet, tiltak for å sikre finansiell stabilitet (håndtering av misligholdte lån mv.), tiltak for å fremme næringsvirksomhet og investeringer, reformer i arbeidsmarkedet og energisektoren, privatiseringer og modernisering av offentlig administrasjon.

Representantene for kreditorinstitusjonene (Kommisjonen, IMF, ESM (euroområdetets krisefinansieringsmekanisme) og Den europeiske sentralbanken (ECB) og greske myndigheter kom 2. desember til enighet på teknisk nivå om statusgjennomgangen.

Institusjonene anslår at det greske statsbudsjettets primæroverskudd (rentekorrigert budsjettoverskudd) vil nå målet i MOU-en om 1,75 pst. av BNP med solid margin i 2017. Avtalen om tredje statusgjennomgang skal sørge for at målet om 3,5 pst. av BNP i 2018 vil nås. Mesteparten (89 av 113) av de avtalte tiltakene er nå vedtatt av den greske nasjonalforsamlingen.

Eurogruppen ønsket velkommen den greske regjeringens arbeid med å følge opp avtalen med kreditorinstitusjonene. Dette reflekterer det gode samarbeidet og store anstrengelsene fra gresk side for å gjennomføre tiltakene. Det ble pekt på at markedet også har mottatt enigheten og oppfølgingen positivt med å sende obligasjonsrentene til de laveste nivåene på over ti år.

Eurogruppen vedtok å godkjenne den tredje statusgjennomgangen med nye lån på 6,7 milliarder euro under forutsetning av at de gjenstående 24 tiltakene gjennomføres. Beløpet fordeler seg med 3,3 milliarder euro til gjeldsbetjening, 1,9 milliarder euro til oppbygging av kontantbuffer og 1,5 milliarder euro til avvikling av betalingsrestanser til innenlandske leverandører. Eurogruppens arbeidsgruppe fikk fullmakt til å avgjøre om full gjennomføring har funnet sted. Opplegget må også godkjennes i det enkelte euroland før ESM kan gjennomføre utbetalinger. Den første utbetalingen på 5,7 milliarder euro, som skal medgå til alle tre formålene, ventes å finne sted i andre halvdel av februar. Den siste 1 milliard euro, som vil medgå til restanseavvikling, vil bli utbetalt når elektroniske auksjoner av misligholdte lån kan foregå uhindret og Hellas har gjort de nødvendige fremskritt i avviklingen av innenlandske restanser, inklusive med bruk av egne midler.

I rådskonklusjonene peker Eurogruppen på at man nå vil rette oppmerksomheten mot de siste stadiene frem mot avslutningen av Hellas-programmet, som er ventet å finne sted i august 2018. Eurogruppens arbeidsgruppe skal nå starte arbeidet med vekststrategien for Hellas og vurdere behovet for gjeldslette på mellomlang sikt, som Eurogruppen vil ta stilling til etter programavslutningen. Spørsmålet om gjeldslette skal skje i tråd med Eurogruppens

uttalelse fra møtet 15. juni 2017. Her fremgår det blant annet at gjeldslette kun skal gis dersom gjeldsutviklingen etter programavslutningen ikke anses som bærekraftig og betinget av at Hellas oppfyller avtalen for programmet. Utgangspunktet for vurderingen av gjeldslette er at brutto finansieringsbehov (GFN = gross financing needs) ikke skal overstige 15 pst. av BNP på mellomlang sikt og 20 pst. på lang sikt.

Hellas' finansminister Euclid Tsakalotos (t.h.) i samtale med Spanias økonomiminister Luis de Guindos.
Foto: European Union

Hellas har forpliktet seg til å holde et rentekorrigert budsjettoverskudd på 3,5 pst. av BNP i perioden 2018-22 og deretter overholde EUs budsjettregelverk (Stabilitets- og vekstpakten) frem til 2060. Dette svarer til et årlig rentekorrigert overskudd på 2 pst. av BNP eller like over.

IMF og EU-institusjonene oppfordres til ta hensyn til Hellas' «holistiske» vekststrategi ved oppdatering av analyser av statsgjeldens bærekraft. IMF uttrykte seg positivt til utviklingen i programmet, men vil først på et senere tidspunkt ta stilling til finansiell deltakelse.

Eurogruppens formann Centeno uttrykte under pressekonferansen etter møtet at man i det forestående tekniske arbeidet særlig ville vurdere en mekanisme som kobler gjeldslette til økonomisk vekst.

Hellas' finansminister Tsakalotos sa seg meget godt fornøyd med møtet. De resterende tiltakene ville bli gjennomført i løpet av kort tid. Samtidig så han frem til drøftingene av gjeldslette.

Kommentar

Diskusjonen om gjeldslette ventes å starte i mars.

Nominell nedskrivning av gresk statsgjeld er lite populært blant eurolandene, mens bruk av overskudd fra sentralbankenes lån til Hellas vurderes som mer aktuell. En fleksibel trekktilgang på krisefinansieringsmekanismen ESM vurderes også for å øke investorenes tillit etter programavslutningen. Hellas har så langt avvist dette.

Postprogramgjennomgang av Portugal

EU-institusjonene gjennomførte i månedsskiftet november-desember 2017 den syvende postprogramgjennomgangen av portugisisk økonomi siden det treårige økonomiske tilpassningsprogrammet ble avsluttet i mai 2014. Formålet med denne typen gjennomganger er å vurdere om det er risiko for at vedkommende land ikke vil kunne tilbakebetale lån mottatt under programmet.

Den økonomiske veksten har tatt seg opp og er bredere basert enn tidligere ved at investeringene og eksporten har styrket seg sammen med privat forbruk. Sistnevnte er positivt påvirket av solid sysselsettingsvekst, særlig i turistnæringen.

For å bedre vekstutsiktene på mellomlang sikt må Portugal bruke anledningen nå til ta tak i høy offentlig og privat gjeld samt fjerne veksthindre i økonomien. EU-institusjonene peker på det negative ved at budsjettplanen for 2018 har betydelig risiko for å avvike fra Stabilitets- og vekstpaktens krav om strukturell konsolidering på 0,6 pst. av BNP til det mellomlangsiktige målet er nådd.

Det er positiv utvikling i banksektoren, men den står fortsatt overfor viktige utfordringer knyttet til misligholdte lån og lav fortjeneste. Dette bidrar til å holde investeringsveksten nede.

EU-institusjonene ønsker velkommen myndighetenes arbeid med å forbedre den portugisiske arbeidsstyrkens relativt lave ferdighetsnivå og støtte til innovasjon. Samtidig pekes det på at økning i minimumslønningene må ta hensyn til produktivitetsutviklingen. Reformen i arbeidsmarkedet bør generelt gjennomføres ved å gjøre faste arbeidskontrakter mer fleksible - og ikke innføre begrensninger i de midlertidige kontraktene.

For å øke vekstpotensialet bør det også gjennomføres reformer i produktmarkedene, særlig i energi- og transportsektoren.

Eurogruppen fikk en orientering om postprogramgjennomgangen og kunne konstatere at risikoen er lav for at lånene fra ESM ikke vil bli tilbakebetalt. Portugal vil i år foreta en tidlig nedbetaling på 800 millioner euro til IMF for å kvitte seg med den mest kostbare delen av IMF-lånene.

Artikkel IV-konsultasjon med IMF

IMF presenterte sine foreløpige hovedkonklusjoner i art. IV-konsultasjonen.

IMF ser nå mer optimistisk på utsiktene for økonomisk vekst i euroområdet. Anslagene er oppjustert med 0,3 prosentpoeng både for 2017 og 2018 siden oktober 2017. BNP ventes å vokse med 2,4 pst. i 2017, 2,2 pst. i 2018 og 2,0 pst. i 2019. Det er økonomisk vekst og positiv utvikling i arbeidsmarkedet i så å si alle eurolandene.

I art. IV-konsultasjonen legger IMF stor vekt på at tiden nå er inne for å gjøre økonomiene i euroområdet motstandsdyktige mot nye kriser. Dette skal skje ved reformer, nedbygging av offentlig gjeld og misligholdte banklån.

Eurogruppens vurderinger stemmer godt overens med IMF's på de viktigste områdene.

Personalsaker

Eurogruppen utnevnte nederlandske Hans Vijlbrief til ny leder av Eurogruppens arbeidsgruppe for to år fra 1. februar. Vijlbrief er departementsråd og nærmeste rådgiver til Finansministeren i Eurogruppe-saker. Han har vært formann i EUs EPC (Economic Policy Committee) siden 2014. Vijlbrief etterfølger østerrikeren Thomas Wieser, som har hatt stillingen siden januar 2012. Thomas Wieser ble takket av for utmerket arbeid i seks, til dels vanskelige år.

Eurogruppens president startet prosedyren for utnevning av ny visepresident i ECB ved å anmode medlemslandene om å fremme kandidater. Vedkommende skal avløse Vitor Constancio fra 1. juni. Fristen for å meddele interesse er 7. februar, og Eurogruppen vil foreta en avstemning 19. februar. ECOFIN vil deretter offisielt vedta kandidaten, som vil bli forelagt Det europeiske råd. Vedkommende vil deretter bli hørt i Europaparlamentet. ECBs styre vil også bli konsultert.

ECOFIN 23. januar 2018

Inneværende halvårs ECOFIN-formann, Bulgarias finansminister Vladislav Goranov, ledet sitt første ECOFIN-møte. På agendaen sto arbeidet med et tettere ØMU-samarbeid, det bulgarske formannskapetets program for ECOFIN, oppdatering av EUs liste over ikke-samarbeidende skattejurisdiksjoner, mer fleksible satser og forenklinger for små og mellomstore bedrifter i merverdiavgiften, rådskonklusjoner om det europeiske semesteret for 2018 og Rådets handlingsplan for misligholdte lån.

Pressemeldinger og konklusjoner fra møtet ligger på [møtesiden](#).

Finansminister Goranov ringer inn sitt første ECOFIN-møte under bulgarsk formannskap.
Foto: European Union

Arbeidet med å videreutvikle ØMU-samarbeidet

Eurogruppen i EU27-format har drøftet temaet i flere runder i fjor høst som en forberedelse til et Eurotoppmøte i samme format 15. desember.

Eurotoppmøtet ga Eurogruppen/ECOFIN i mandat å fortsette drøftingen av de elementene der det var størst grad av samstemmighet: Bankunionen (både offentlig sikkerhetsnett for krisehåndteringsfondet for banker og etableringen av en felles bankinnskuddsgaranti - EDIS) og etablering av et europeisk valutafond (EMF). I tillegg skal man vurdere hvordan arbeidet med kapitalmarkedsunionen kan forseres. Drøftingene på toppledernivå vil fortsette i et Eurotoppmøte for EU27 i mars for å berede grunnen for enighet på viktige områder i juni 2018. Rådspresident Tusk har uttrykt at enighet om bankunionen er den første realitets-sjekken på om det er mulig å få til et tettere eurosamarbeid.

Eurotoppmøtet skjøv dermed de mer radikale forslagene, som eurobudsjett og europeisk finansminister, ut i tid.

I ECOFIN-møtet presenterte visepresident Dombrovskis Kommissjonens forslagspakke fra 6. desember 2017 om et tettere ØMU-samarbeid. De viktigste elementene i pakken var:

- Meddelelse med et veikart for ytterligere skritt i retning av ferdigstillelse av EUs økonomiske og monetære union. Dette omfatter ferdigstillelse av bankunionen, finanspolitisk union, økonomisk union og demokratisk styring.
- Forslag om å opprette et europeisk valutafond (EMF) med utgangspunkt i dagens krisefinansieringsmekanisme (ESM). EMF skal forankres i EUs rammeverk.
- Forslag om å integrere innholdet i den mellomstatlige Finanspakten (Traktaten om stabilitet, samordning og styring) fra 2012 i EUs rammeverk og samtidig ta hensyn til fleksibiliteten som er innarbeidet i tolkningen av Stabilitets- og vekstpakten siden januar 2015.
- Meddelelse om nye budsjettinstrumenter for et stabilt euroområdet innenfor EUs rammeverk.
- Måltrettede endringer i budsjettforordningen om ulike fond for å mobiliserer EU-midler til støtte for nasjonale reformer Endring i forordningen om felles bestemmelser for å bringe til veie midler til fremme av nasjonale reformer.
- Endringer i Eu-budsjettet for å styrke støtteprogrammet for strukturreformer.
- Meddelelse om etablering av stilling som europeisk økonomi- og finansminister.

Kommissjonens forslag er nærmere omtalt i [Økonominytt nr. 13 – desember 2017](#).

I den påfølgende diskusjonen var det stor støtte til Eurotoppmøtets konklusjon i desember 2017 om å prioritere arbeidet med bankunionen og ESM/EMF på kort sikt. Enkelte ministre – med støtte fra Kommissær Moscovici – ville parallelt også diskutere de mer langsiktige forslagene.

Det var langt på vei støtte til at ESM/EMF skulle utgjøre det offentlige sikkerhetsnettet for krisehåndteringsfondet for banker. Dette forutsatte etter manges syn ytterligere risikoreduksjon i banksektoren. Flere trakk frem at risikoen var redusert som følge av regelverksutviklingen siden finanskrisen og ved at andelen misligholdte lån hadde gått markert ned den siste tiden. Det var også ulik vekt på om risikoreduksjon skulle skje før eller parallelt med risikodeling. Tysklands finansminister Altmaier, som er klar på at risikoreduksjon skal komme

først, mente det ville være mulig å finne et kompromiss om veien videre innen sommeren. Dette gjaldt også for det felles banksikringsfondet (EDIS).

Den økonomiske og finansielle komiteen (EFC) fikk i oppdrag å videreutvikle ECOFINs veikart fra juni 2016 for arbeidet med bankunionen med tidslinjer og milepæler. Kommisjonen på sin side fikk i oppdrag å lage en oversikt over hvilke risikoreduserende tiltak som har blitt gjennomført i det enkelte land. Samtidig fortsetter arbeidet med relevante regelverk, særlig med Kommisjonens «bankpakkeforslag» fra november 2016 i arbeidsgruppen for finansielle tjenester.

Nyslått ECOFIN-formann Vladislav Goranov får lykkeønskninger fra avgått kollega Toomas Tõniste, mens EFC-formann Thomas Wieser bivåner. Foto: European Union

Mange understreket at det var viktigere å enes om substansen mht. ESM/EMFs rolle og funksjoner, herunder spørsmålet om offentlig backstop for bankkrisehåndteringsfondet, enn det institusjonelle. Det var imidlertid liten motstand mot at institusjonen underlegges EU-lovgivningen på sikt.

Flere ministre uttrykte skepsis til forslaget om å innlemme Finanspakten i EU-lovgivningen, særlig som følge av at Kommisjonen har lagt opp til å svekke dagens regler. Forslaget skal diskuteres nærmere i EFC før finansministrene igjen får det på bordet.

Det var ulike oppfatninger om behovet for og utformingen (størrelse, kobling til struktur-reformer, innenfor eller utenfor EUs ordinære budsjett mv.) av en makroøkonomisk stabiliseringsfunksjon for å håndtere økonomiske sjokk i euroområdet. Flere advarte mot faren for moral hazard og permanente overføringer. Ikke-euroland, herunder Sverige, uttrykte motvilje mot å finansiere eurospesifikke konjunkturtiltak. EFC fikk i oppdrag å analysere fordeler og ulemper ved de ulike alternativene som bakgrunn for en diskusjon i ECOFIN på et senere tidspunkt.

Det var liten støtte til Kommisjonens forslag om en europeisk finansminister.

Oppdatering av EUs liste over ikke-samarbeidende skattejurisdiksjoner (Rådskonklusjoner)

ECOFIN vedtok uten diskusjon en oppdatering av listen over ikke-samarbeidende skattejurisdiksjoner (svartelisten). Oppdateringen innebærer at 8 stater ble tatt av svartelisten og i stedet oppført på listen over skattejurisdiksjoner som har påtatt seg forpliktelser til å implementere internasjonale standarder for informasjonsutveksling eller endre potensielt skadelige elementer i eget skattesystem (grå-listen). Etter endringen er i alt 9 skattejurisdiksjoner svartelistet av EU.

Landene som nå er fjernet fra svartelisten er Barbados, Grenada, Sør-Korea, Macao, Mongolia, Panama, Tunisia og De Forente Arabiske Emirater. ECOFIN begrunner endringen med at disse 8 landene har påtatt seg forpliktelser etter at den opprinnelige svartelisten ble vedtatt 5. desember 2017. Forpliktelsene er gjort på høyt politisk nivå i landene og har vært vurdert av eksperter. Imidlertid understreker ECOFIN at de 8 aktuelle landene vil bli gjenstand for særlig tett overvåkning når det gjelder overholdelse av forpliktelsene.

Skattekommissær Moscovici understreket i møtet at oppdateringen av svartelisten viser at den virker. Allerede etter kort tid har flere tredjeland innsett at det lønner seg å samarbeide med EU. For at EUs listeføring skal beholde kredibilitet er det nødvendig med tett oppfølging av landene på grå-listen og mer offentlig informasjon om forpliktelsene disse landene har påtatt seg. Dokumentasjon for påtatte forpliktelser bør derfor publiseres, mente Moscovici. Spørsmålet Moscovici tok opp, stod ikke på ECOFIN-møtets dagsorden. Det bulgarske formannskapet ved finansminister Goranov avviste derfor en diskusjon om publisering av dokumentene og inviterte i stedet Code of Conduct-gruppen til å vurdere spørsmålet.

EUs svarteliste over skatteparadiser ble sist omtalt i [Økonominytt nr. 13/2017](#).

Kommentar

Spørsmålet om publisering av dokumentene som viser hvilke forpliktelser de grålistede landene har påtatt seg, kan bli vanskelig for Rådet. Hvis EU kan dokumentere at forpliktelsene er reelle, kan det isolert sett styrke svartelistens omdømme. På den annen side fryktes det at offentliggjøring av dokumentene kan få smitteeffekter for andre dokumenter i tilknytning til Code of Conduct-gruppens arbeid. Arbeidet med svartelisten og grå-listen er gjennomført av Code of Conduct-gruppen, og det er stor grad av hemmelighet rundt denne gruppens arbeid. Nylig ble Code of Conduct-gruppen definert som en serie multilaterale møter uten tilknytning til Rådet, men som tilfeldigvis holder møter i Rådets lokaler. Formålet med denne nye og litt uklare statusen er nettopp å forhindre at Europaparlamentet får innsyn i gruppens vurderinger av medlemslandenes skattesystemer.

Fjerning av 8 land fra svartelisten er ikke godt mottatt verken i Europaparlamentet eller i pressen. Særlig stilles det spørsmål om begrunnelsen for å fjerne Panama fra svartelisten, som for tiden har et belastet navn i skattesammenheng. EU beskyldes for å ha gitt etter for press fra svartelistede land. Det har kommet kritikk fra Sør-Korea, Macau, Mongolia, Tunisia, Namibia, Panama og USA. I et [brev fra US Treasury til Rådet](#) kritiseres svartelisting av Amerikansk Samoa og ev. fremtidig svartelisting av andre amerikanske territorier. I brevet peker Treasury på at samtlige amerikanske territorier er i ferd med å implementere BEPS-anbefalingene, at de amerikanske territoriene må evalueres som en del av USA og at det er lite handel mellom EU og de amerikanske territoriene. Amerikansk Samoa ble imidlertid ikke fjernet fra svartelisten.

Bulgarian Presidency of the Council of the European Union

Bulgarias formannskapsprogram for ECOFIN

Overordnede prioriteringer

Bulgaria har for første gang formannskapet i Rådet for den Europeiske Union 1. halvår 2018. Bulgarias hovedprioriteringer er:

1. Økonomisk vekst og sosial utjevning
2. Sikkerhet og stabilitet i Europa
3. Vest-Balkan
4. Digitalisering av økonomien og ferdigheter for fremtiden

ECOFIN-programmet

Bet bulgarske formannskapet vil prioritere følgende saker innenfor finansministrenes ansvarsområde (side 24-25 i [Bulgarias formannskapsprogram](#)):

1. Risikoreduksjon i banksektoren og ferdigstilling av bankunionen. Formannskapet vil søke å enes om lovgivningspakken for risikoreduksjon i banksektoren med utgangspunkt i Kommisjonens forslag fra november 2016. Videre vil man sikte mot å gjøre fremskritt i arbeidet med et felles offentlig sikkerhetsnett (backstop) for krisehåndteringsfondet for banker (SRF) og etableringen av et felles banksikringsfond (EDIS) for bankunionen. Bulgaria vil også følge opp Rådets handlingsplan for nedbygging av misligholdte lån.
2. Fortsatt arbeid med kapitalmarkedsunionen. Kommisjonen har fremmet en rekke forslag som nå er til behandling i Rådet og Europaparlamentet. Det bulgarske formannskapet vil arbeide videre med forslagene om krisehåndtering av sentrale motparter (CCP), forenklinger i EMIR-regelverket om clearing av derivater, styrking av tilsynet med sentrale motparter og krav til tredjelands-CCP-er, etablering av pan-europeiske personlige pensjonsprodukt, styrking av EUs finanstilsyn og mer hensiktsmessige og risikofølsomme kapitalkrav for investeringsselskaper.
3. Det bulgarske formannskapet vil fortsette arbeidet med et tettere ØMU-samarbeid. Utgangspunktet for arbeidet er Kommisjonens forslagspakke 6. desember 2017 og konklusjonene fra Eurotoppmøtet 15. desember, som blant annet omfatter hvilke tiltak som skal prioriteres. Det siktes mot å komme til enighet om en del problemstillinger under et Eurotoppmøte i juni i år.
4. Det bulgarske formannskapet vil etterstrebe å sikre en smidig gjennomføring av årets europiske semester for samordning av økonomisk politikk. Bulgaria planlegger en tematisk diskusjon mellom finansministrene i mars med vekt på gjennomføringen av de landspesifikke anbefalingene for 2017. Det europeiske semesteret vil gjennomgå ulike drøftinger i ECOFIN og forelegg for toppmøter frem til etableringen av landspesifikke

anbefalinger for 2018-19 i ECOFIN-møtet 22. juni med påfølgende godkjenning av toppmøtet senere i juni og formelt vedtak i juli.

5. For direkte beskatning vil det bulgarske formannskapet arbeide med sikte på politisk enighet om forslaget om å pålegge skatterådgivere å offentliggjøre skatteplanleggingsstrategier som tilbys kunder og forslaget om et felles grunnlag i selskapskatten. Bulgaria vil også starte teknisk behandling av Kommisjonens kommende forslag om skattlegging av digitalisert økonomi.
6. For indirekte beskatning vil det bulgarske formannskapet prioritere forslagene om endringer i merverdiavgiftsreglene som er fremmet av Kommisjonen det siste året.
7. Det bulgarske formannskapet vil påbegynne arbeidet med EUs neste langtidsbudsjett (MFF 2021-XX), basert på Kommisjonens forslag i mai.
8. Bulgaria vil også få ansvaret for å etablere Rådets forhandlingsposisjon om EU-budsjettet for 2019, basert på et ventet forslag fra Kommisjonen i mai/juni.

I ECOFIN presenterte finansminister Goranov hovedprioriteringene. Deretter ble formannsapsprogrammet vedtatt uten diskusjon.

Merverdiavgift: Forslag om satser og forenklinger for små og mellomstore bedrifter

Kommisjonen presenterte sitt forslag til endringer i merverdiavgiften som ble lagt frem 18. januar 2018. Medlemsstatene skal gis større fleksibilitet i satsfastsettelsen, foreslår Kommisjonen. Videre foreslås det forenklinger i reglene for små og mellomstore bedrifter (SMB) med sikte på å redusere deres etterlevelseskostnader. Forslagene er nærmere omtalt et annet sted i dette nummeret av Økonominytt.

I sin presentasjon la Skattekommissær Moscovici vekt på at den midlertidige merverdiavgiftsregelen var foreldet, og særlig at det er over 200 unntak fra de generelle reglene i merverdiavgiftsdirektivet. De mange unntakene og den detaljerte listen over hvilke produkter som kan ilegges avgift med lav sats, er uheldig. I stedet for denne listen opprettes det en liste over varer og tjenester som alltid skal ha full sats i merverdiavgiften. Den gjennomsnittlige vektede satsen i merverdiavgiften må være minimum 12 prosent.

Merverdiavgiften er en nyttig skatt som bringer stort proveny til medlemslandene og EU. Det er på høy tid at den foreldede merverdiavgiften moderniseres, sa Moscovici.

Kommisjonens mange forslag om modernisering av merverdiavgiften er en prioritert oppgave for det bulgarske formannskapet. Finansminister Goranov oppsummerte med å vise til at medlemslandene nå ville diskutere forslagene i rådets arbeidsgruppe for indirekte beskatning.

Det europeiske semesteret for 2018

Kommisjonen offentliggjorde 22. november en pakke med dokumenter som representerer starten på det europeiske semesteret 2018. Disse er 1) den årlige vekstundersøkelsen, 2) varslingsrapporten om makroøkonomiske ubalanser og 3) utkast til Rådets anbefalinger om den økonomiske politikken i euroområdet. Rapportene behandles og følges opp i ECOFIN og andre rådsformasjoner samt i Det europeiske råd. Nye rapporter lanseres og drøftes i løpet av semesterperioden, som varer til juli 2018.

Til ECOFIN-møtet hadde Rådets økonomiske og finansielle komité (EFC) utarbeidet utkast til rådskonklusjoner om den årlige vekstundersøkelsen og varslingsrapporten om makro-økonomiske ubalanser samt anbefalinger om den økonomiske politikken i euroområdet.

Finansministrene (f.v.) Johan van Overtveldt (Belgia), Edward Scicluna (Malta), Magdalena Andersson (Sverige) og Kristian Jensen (Danmark). Foto: European Union

ECOFIN vedtok utkastene til rådskonklusjoner og anbefalinger om de tre rapportene etter en kort diskusjon om en stabiliseringsfunksjon i euroområdet for å håndtere økonomiske sjokk i enkeltland.

Den årlige vekstundersøkelsen

Den årlige vekstundersøkelsen skisserer de overordnede utfordringene i den økonomiske politikken i EU. Den økonomiske veksten har tatt seg opp, mens arbeidsledigheten og offentlig budsjettunderskudd har falt markert siden 2013 og ventes fortsatt å falle. Kommisjonen understreker likevel at det fortsatt er utfordringer knyttet til at: a) produktivitetsveksten fortsatt er lav, b) investeringsnivået er stigende, men fortsatt under førkrisenivået, c) fortsatt høy arbeidsledighet (samlet 18,2 millioner) i store deler av EU har gitt negative sosiale konsekvenser i flere land og d) det høye offentlige gjeldsnivået hindrer veksten i noen EU-land.

I lys av nevnte utfordringer holdt Kommisjonen i vekstundersøkelsen for 2018 fast ved prioriteringene fra de senere årene: 1) fremme investeringer, 2) gjennomføre struktur-reformer og 3) føre ansvarlig finanspolitikk.

I rådskonklusjonene er ECOFIN i hovedsak enig i Kommisjonens analyse og valget av prioriteringsområder som EU sentralt og det enkelte medlemsland bør konsentrere seg om i 2018.

Rådet deler også Kommisjonens vurdering av at den økonomiske veksten i EU samlet og euroområdet, som har vart i 19 kvartaler, i økende grad drives av innenlandsk etterspørsel og at den er bredt basert. Arbeidsledigheten faller, investeringene øker og de offentlige finansene bedres. Veksten holdes imidlertid fortsatt tilbake av blant annet lav sysselsettingsrate blant kvinner, lavt investeringsnivå, begrenset lønnsvekst og høye gjeldsnivåer i mange land.

Rådet oppfordrer EU-landene til å benytte de solide konjunktorene til å styrke gjennomføringen av strukturreformer for å konsolidere den økonomiske veksten, håndtere makroøkonomiske ubalanser og sikre fortsatt økonomisk og sosial konvergens. Oppgangstidene bør også brukes til å bygge opp finanspolitiske buffere, særlig i land med høy offentlig gjeld.

Fremme investeringer for å støtte det økonomiske oppsvinget og øke vekstpotensialet

Rådet ser positivt på oppgangen i investeringene, men erkjenner at ytterligere tiltak må til for å øke vekstpotensialet og produktiviteten samt bidra til konvergens og rebalansering. Det bør gjennomføres strukturreformer på bred basis, herunder i offentlig administrasjon, arbeids- og produktmarkedene samt gjøre skattesystemene mer investeringsvennlige.

Videre bør handlingsplanen for å redusere omfanget av eksisterende og nye misligholdte banklån gjennomføres. Rådet understreker også viktigheten av å ferdigstille bankunionen. Det samme gjelder kapitalmarkedsunionen for å øke investeringer i bedrifter og infrastruktur.

Rådet understreker betydningen av å investere i utdanning av høy kvalitet og utvikling av digitale ferdigheter for å fremme produktivitet og jobbskaping. Videre understrekes viktigheten av investeringer for å øke den miljømessige bærekraften.

Strukturreformer for å modernisere økonomiene

Rådet deler Kommisjonens analyse av at fortsatt gjennomføring av strukturreformer er avgjørende for å kunne håndtere økonomiske sjokk og forbedre motstandskraften.

Rådet trekker frem at arbeids- og produktmarksreformer er mest virkningsfulle når de gjennomføres som del av en vel tilrettelagt, større pakke med reformer. Reform i offentlig sektor og forretningsklimaet bør prioriteres ettersom de gir en mer direkte økning i produktiviteten og produksjonen uavhengig av de økonomiske forholdene.

Rådet bekrefter at det indre markedet for varer og tjenester fortsatt er den mest kraftfulle motoren for vekst og sysselsetting. Ytterligere arbeid med det digitale indre markedet, kapitalmarkedsunionen og energiunionen bør prioriteres. I rådskonklusjonene trekkes også frem at økt konkurranse i tjenestesektorene vil bidra positivt til produktiviteten og EUs økonomi.

Rådet fremfører at globalisering og teknologiske fremskritt skaper nye muligheter for økt produktivitet, innovasjon og sysselsetting, men det gir samtidig behov for å oppgradere arbeidsstokkens kompetanse. Dynamiske og fleksible arbeidsmarkeder er viktige for å skape jobber av høy kvalitet og støtte overgangen mellom ulike typer sysselsetting.

Ytterligere produktmarksreformer styrker konkurransen og bidrar til økonomisk robusthet.

Rådskonklusjonene tar til orde for å redusere skatt på arbeid, særlig for utsatte grupper. Videre tas det til orde for at reallønnsveksten bør være i tråd med produktivitetsveksten. Et hensiktsmessig skatte- og dagpengesystem kan redusere arbeidsledigheten og sikre høyere levestandard.

Rådet understreker at EU-landene bør sikre økonomisk bærekraftige pensjonssystemer samt kostnadseffektiv og bærekraftig helse- og pleiesektor med kvalitet i ytelsene. De fleste EU-land har gjennomført reformer i pensjonssystemene, men det er behov for ytterligere reformer.

Ansvarlig finanspolitikk

Rådet ser positivt på forbedringen av de offentlige finansene, men erkjenner samtidig at det i noen land kun blir gjort beskjedne fremskritt med å redusere den høye offentlige gjelden. Det fremheves at euroområdet fortsatt bør koordinere finanspolitikken tett innenfor rammene av felles regler. Rådet er enig i at en nøytral finanspolitikk er hensiktsmessig for 2018.

Rådet er enig med Kommisjonen i at den solide økonomiske utviklingen bør benyttes til å redusere offentlig gjeld og gjenoppbygge finanspolitiske buffere, mens offentlige investeringer for å øke vekstpotensialet bør prioriteres i land som har nådd det mellomlangsigte målet om nær budsjettbalanse. Rådet understreker at en rekke EU-land står i fare for ikke å overholde kravet om årlig konsolidering på om lag ½ pst. av BNP for å nå dette målet. Disse landene må sikre at finanspolitikken er i samsvar med Stabilitets- og vekstpakten. Videre er Rådet enig i at enkelte land har overoppfylt det mellomlangsigte budsjettmålet. Disse kan bruke den fordelaktige budsjettsituasjonen til ytterligere å styrke innenlands etterspørsel og vekstpotensialet, avhengig av landspecifikke forhold og nasjonale krav.

Rådet er også enig om at forbedring av kvaliteten og sammensetningen av offentlige finanser er viktig.

Oppfølgingen i medlemslandene av anbefalinger gitt i det europeiske semesteret er svak. ECOFIN vil derfor i mars ha en særlig drøfting av gjennomføringen av landspecifikke anbefalinger med særlig vekt på innsatsen for å øke produktivitetsveksten.

Varslingsrapporten om makroøkonomiske ubalanser

I varslingsrapporten om makroøkonomiske ubalanser presenterer Kommisjonen en rekke økonomiske indikatorer som kan gi en foreløpig indikasjon på slike ubalanser. Generelt er det gjort fremskritt i landenes bestrebelser for å redusere ubalansene, men det er fortsatt risiko i flere land.

Kommisjonen vil gjennomføre dybdeanalyser om makroøkonomiske ubalanser i 12 land – seks færre enn i fjor. Disse er Bulgaria, Frankrike, Irland, Italia, Kroatia, Kypros, Nederland, Portugal, Slovenia, Spania, Sverige og Tyskland, som alle også ble nærmere undersøkt i fjor. Finland ble tatt av listen etter dybdeundersøkelsen.

ECOFIN vedtok følgende rådskonklusjoner om de makroøkonomiske ubalansene:

1. ECOFIN er i hovedsak enig i Kommisjonens analyser. Selv om det konstateres at ubalansene i mange tilfeller er på vei ned som følge av økonomisk vekst, understrekes det at rebalansering av eksterne ubalanser i flere land må fortsette gjennom å rette opp konkurransekraften. Reduksjon i offentlig og privat gjeld pågår, men det er forskjell på

innsats og resultater. Banksektoren er i bedring, men det er fortsatt utfordringer knyttet til det store omfanget av misligholdte banklån i mange land. Produktivitetsveksten er fortsatt under førkrisenivået. Det er videre tegn til overoppheting i arbeids- og boligmarkedene i et økende antall land. På denne bakgrunn understrekes at reformbestrebelsene må opprettholdes for å sikre betingelsene for en varig økning i vekstpotensialet og utvide rommet for å kunne håndtere ubalanser på varig basis.

2. I rådskonklusjonene ønskes Kommisjonens planer om å presentere dybdeanalysene i februar velkommen. I denne forbindelse understrekes behovet for at Kommisjonen tar fatt i hovedutfordringene for å få frem klare prioriteringer og sikre rask oppfølging. Ved vurderingen av ubalanser må man også ta hensyn til deres potensielle negative økonomiske og finansielle smitteeffekter til euroområdet og EU. Prosedyren for makroøkonomiske ubalanser bør brukes fullt ut, herunder med bruk av den korrigerende delen når det er hensiktsmessig.
3. I rådskonklusjonene fremheves behovet for å fortsette det tekniske arbeidet med å vurdere hensiktsmessigheten av indikatorsettet og raskt å oppdage nye kilder til makrofinansiell risiko. Tilsvarende må analyseverktøyet forbedres for å vurdere utvikling og drivere bak oppbygging og nedbygging av ubalanser og tilhørende smittvirkninger. Det trekkes også frem at transparensen og forutsigbarheten i prosedyren for makroøkonomiske ubalanser er viktig for å sikre medlemslandenes eierskap til prosedyren og dermed effektiviteten av den.
4. Rådet merker seg med bekymring at Kommisjonens vurderinger viser at reformtakten er blitt redusert, også i land med store ubalanser, og forblir ujevn mellom land. Det understrekes at medlemslandene bør benytte anledningen som det bedre økonomiske klimaet gir til å gjennomføre reformer, herunder å redusere de høye gjeldsnivåene.

Anbefalinger om den økonomiske politikken i euroområdet

ECOFIN vedtok følgende anbefalinger til euroområdet:

1. Føre en økonomisk politikk som støtter opp under bærekraftig og inkluderende vekst og bedre motstandskraft, rebalansering og konvergens. Videre bør arbeidet med å ferdigstille EUs indre marked og produktmarkedsreformer i medlemslandene fortsette. Medlemslandene må prioritere reformer som øker produktiviteten og vekstpotensialet, fjerne flaskehals for investeringer og fremme innovasjon, støtte etablering av kvalitetsjobber og redusere ulikhet. Medlemsland med store driftsbalanseunderskudd overfor utlandet og/eller høy utenlandsgjeld må i tillegg sikte mot å holde veksten i arbeidskostnadene nede og forbedre konkurransekraften. Land med store driftsbalanseoverskudd må motsatt søke å skape grunnlag for lønnsvekst og økte investeringer, som kan bidra til økt innenlandsk etterspørsel og vekstpotensial.
2. Levere en finanspolitikk for euroområdet samlet som er om lag nøytral. Det enkelte land skal overholde reglene i Stabilitets- og vekstpakten. Innenfor det overordnede målet om nøytral politikk bør land med høy offentlig gjeld styrke bærekraften av finansene, mens land med budsjettbalanse eller overskudd bør benytte det finansielle handlingsrommet og støtte den økonomiske veksten, som også har positive smittvirkninger til andre medlemsland. Medlemslandene bør generelt benytte den solide veksten til å gjenoppbygge finansielle buffere samtidig som man styrker vekstpotensialet. Videre bør landene føre en politikk som støtter investeringer og forbedrer kvaliteten og sammensetningen av offentlige finanser. Dette gjelder både

inntekts- og utgiftssiden. Det trekkes blant annet frem at landene bør gjennomføre tiltak for å bekjempe aggressiv skatteplanlegging.

3. Gjennomføre arbeidsmarkedsreformer som fremmer etablering av kvalitetsjobber, like muligheter og tilgang til arbeidsmarkedet, rettferdige arbeidsbetingelser samt støtter sosial beskyttelse og inkludering. Dette omfatter tiltak som a) pålitelige arbeidskontrakter, b) effektive og inkluderende systemer for livslang læring og opplæring, c) effektive aktive arbeidsmarkedstiltak, d) bærekraftige og tilstrekkelige systemer for sosial beskyttelse e) smidig arbeidskraftsmobilitet mellom jobber, sektorer og steder, f) effektiv sosial dialog og lønnsforhandlinger på egnet nivå tilpasset nasjonale forhold og g) skatteskiift fra arbeid, særlig for lavtlønnede.
4. Fortsette arbeidet med å ferdigstille bankunionen med utgangspunkt i ECOFINs veikart fra juni 2016 om risikoreduksjon og –deling, inkludert et felles banksikringsfond (EDIS) og et offentlig sikkerhetsnett (backstop) for det felles krisehåndteringsfondet for banker. Videre oppfordres det til å gjennomføre tiltak som øker avviklingstakten for misligholdte lån, basert på Rådets handlingsplan (se under). Arbeidet med å ferdigstille kapitalmarkedsunionen må også fortsette.

Utkastet til anbefalinger vil bli forelagt for EUs toppmøte 22.-23. mars før det formelt vedtas av Rådet.

Finansministrene Pierre Gramegne fra Luxembourg (t.v.) og Dana Rezniece-Ozola fra Latvia.
Foto: European Union

Misligholdte lån

ECOFIN vedtok 11. juli 2017 en handlingsplan for håndtering av misligholdte lån i EU-landene. Denne oppfordrer medlemslandene, Kommisjonen og finanstillsynene til å gjennomføre tiltak innen gitte frister. Handlingsplanen omfatter 1) styrking av tilsynsmyndighetenes verktøykasse, særlig overfor banker med høy andel misligholdte lån, 2) fremme reformer i insolvensrammeverkene, 3) utvikle sekundærmarkeder for misligholdte lån og 4) fremme omstrukturering i banksektoren. Formålet er å bygge ned eksisterende og hindre fremtidig oppbygging av nye misligholdte lån.

Kommisjonen la 18. januar frem en meddelelse om fremdriften i arbeidet med handlingsplanen. Denne viser at handlingsplanen overholdes. Rapporten peker samtidig på at andelen misligholdte lån i EU28 i 2. kvartal 2017 hadde kommet ned i 4,6 pst. Dette innebærer en reduksjon med en tredel siden 4. kvartal 2014. De aller fleste landene har positiv utvikling. Situasjonen er imidlertid svært ulik mellom land. Andelen misligholdte lån i Italia har blitt redusert fra 16,2 til 12,2 pst. fra 2. kvartal 2016 til tilsvarende kvartal i 2017. Også andre land med høy andel misligholdte lån har hatt solid utvikling i samme periode, mens Hellas med en andel på nær 50 pst. ikke har hatt nevneverdig bedring.

Kommisjonen fremfører at den positive utviklingen viser at risikoreduksjon skjer i europeisk banksektor. Dette støtter opp under arbeidet med å ferdigstille bankunionen, som den mener skal skje ved parallell risikoreduksjon og –deling.

Kommisjonen gjentar at den i mars vil legge frem en omfattende pakke med tiltak for å redusere omfanget av eksisterende misligholdte lån og hindre oppbygging av slike lån i fremtiden. Pakken vil omfatte tiltak i tråd med handlingsplanens fire områder (se over).

Kommisjonen ber også Rådet og Europaparlamentet om raskt å bli enige om forslaget til direktiv om insolvens, omstrukturering og ny mulighet fra november 2016. Forslaget, som behandles av EUs innenriksministre og Europaparlamentets juridiske komité, legger opp til mer effektive insolvensprosedyrer og raskere behandling av bedrifter med solvensproblemer.

ECOFIN tok Kommisjonens orientering om fremdriftsrapporten til orientering.

Økonomi – Statistikk og indikatorer

Den økonomiske veksten i både EU28 og euroområdet tok seg i 2017 opp til solide 2,5 pst., som er det høyeste siden 2007. Utviklingen har nå vært positiv i 19 kvartaler på rad. Veksten i sysselsettingen har vært sterkere og arbeidsledigheten lavere enn på mange år. Tillitsindikatorerne tyder på fortsatt sterk utvikling.

BNP-utviklingen i 4. kvartal 2017

Eurostats første tidligestimat viser at sesongjustert [BNP-vekst i 4. kvartal 2018](#) var 0,6 pst. i både euroområdet og EU28. Samtidig ble veksten i 3. kvartal 2017 oppjustert med 0,1 prosentpoeng til 0,7 pst. for begge aggregater.

Veksten i BNP fra samme kvartal året før har nå nådd opp i solide 2,7 pst. i euroområdet og 2,6 pst. i EU28. Dette er litt svakere enn i 3. kvartal da firekvartalersveksten kom opp i 2,8 pst. for begge aggregatene.

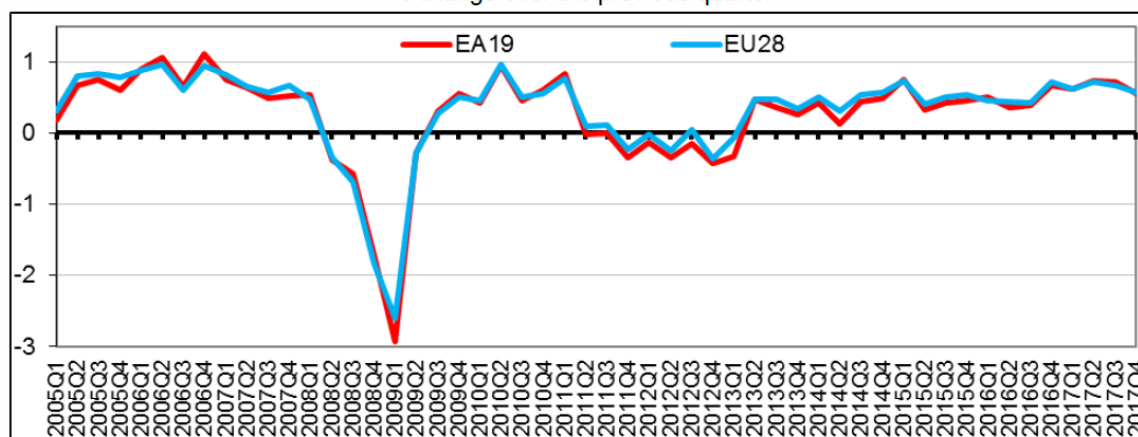
Growth rates of GDP in volume
(based on seasonally adjusted data)

	Percentage change compared with the previous quarter				Percentage change compared with the same quarter of the previous year			
	2017				2017			
	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4
EA19	0.6	0.7	0.7	0.6	2.1	2.4	2.8	2.7
EU28	0.6	0.7	0.7	0.6	2.2	2.5	2.8	2.6

Kilde: Eurostat

Nedenstående figur sammenligner kvartalsveksten i EU28 og euroområdet siden 2005.

EU28 and euro area GDP growth rates
% change over the previous quarter

Kilde: Eurostat

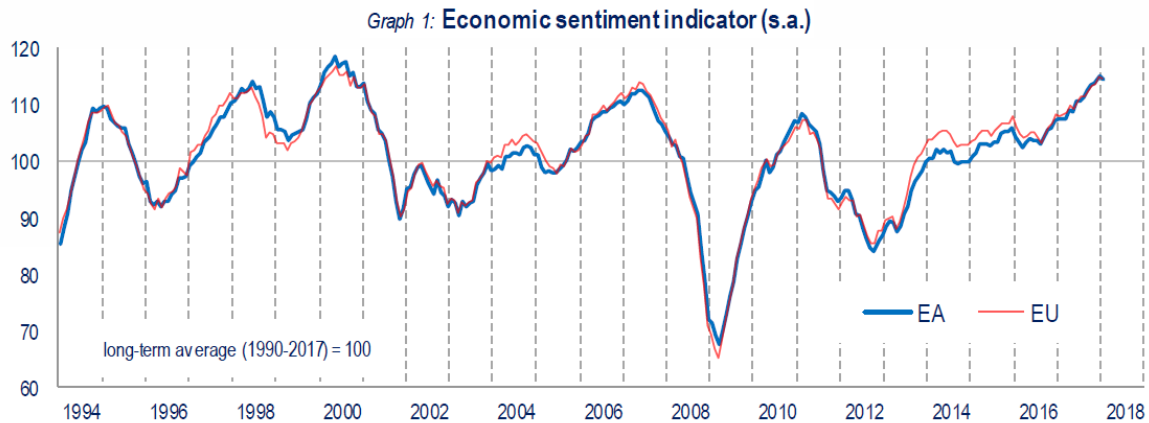
Tilliten blant bedrifter og forbrukere

[Kommissionens brede tillitsindikator \(Economic Sentiment Indicator – ESI\)](#) gikk i januar 2018 svakt ned fra desember-nivået, som var det høyeste på 17 år. Euroområdet falt med 0,6 prosentpoeng og EU28 med 0,4 poeng. Etter dette ligger ESI for begge aggregatene 14,7 pst. over gjennomsnittet i perioden 1990-2017. Blant de større eurolandene økte tilliten i Spania, Nederland og Tyskland, mens Frankrike og Italia hadde klar nedgang. Utenfor euroområdet viste indikatoren et visst fall i Storbritannia og Sverige, mens Polen hadde en markert økning.

I euroområdet trakk tilliten i anleggssektoren og blant forbrukerne opp, mens tjenester og varehandel trakk ned. I tillegg var det en markert økning i tilliten i finanssektoren, som ikke inngår i ESI. Bildet var stort sett det samme i EU28 med unntak for at tilliten i anleggssektoren sank.

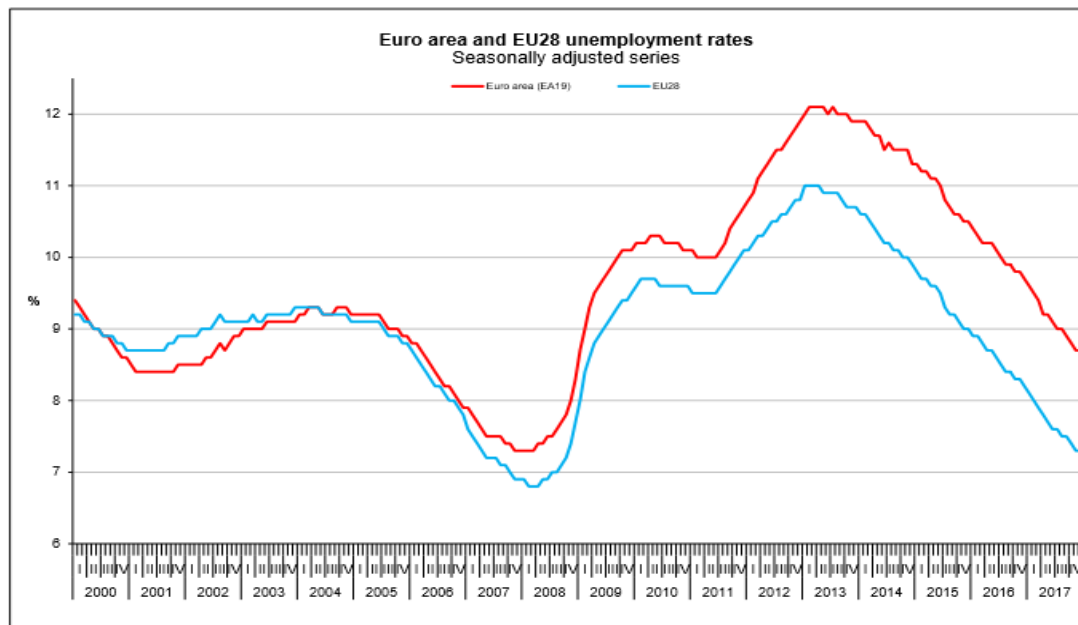
BUSINESS AND CONSUMER SURVEY RESULTS

Kilde: Europakommisjonen

Arbeidsledighet

Den sesongjusterte [arbeidsledigheten](#) i euroområdet var 8,7 pst. i desember 2017 – uendret fra måneden før. Dette er det laveste nivået siden januar 2009. For ett år siden var ledigheten 9,7 pst. For EU samlet holdt arbeidsledigheten seg på 7,3 pst., som er den laveste målingen siden oktober 2008. Etter årtusenskiftet har arbeidsledigheten i EU28 bare vært lavere i toårsperioden 2007-08.

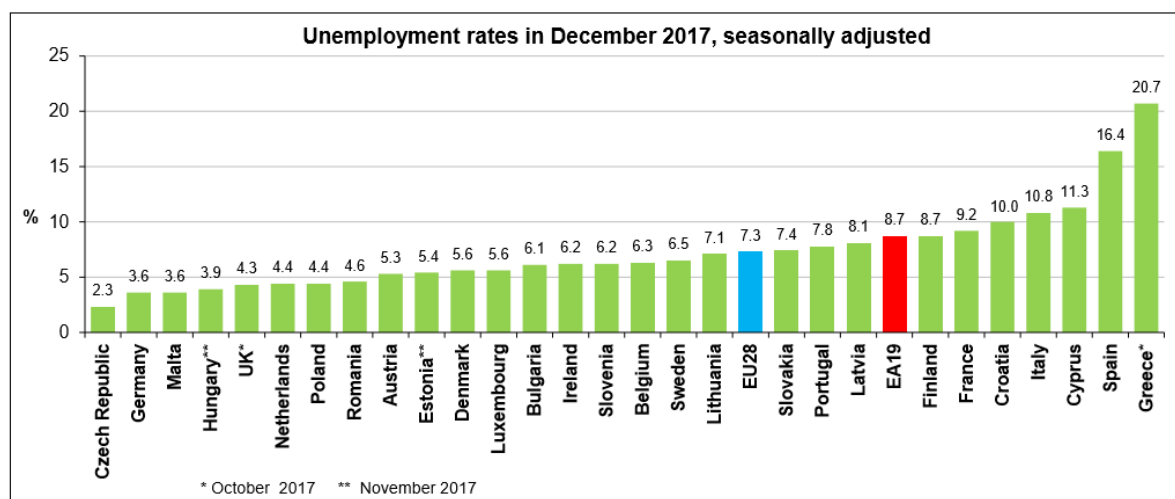

Kilde: Eurostat

I den siste tolv månedersperioden er arbeidsledigheten i EU28 redusert med nær 2,1 millioner personer, herav vel 1,5 millioner i euroområdet. Antallet ledige i EU har nå kommet like under 18 millioner.

Arbeidsledigheten er lavest i Tsjekkia med 2,3 pst., fulgt av Tyskland og Malta med 3,6 pst. og Ungarn med 3,9 pst. (november). Storbritannia (oktober), Nederland og Polen kommer deretter med 4,3-4,4 pst. Hellas og Spania ligger fortsatt klart høyest med henholdsvis 20,7 (oktober) og 16,4 pst.

Sammenlignet med situasjonen for ett år siden har arbeidsledigheten falt i alle land det foreligger desember-tall for bortsett fra Finland, som er uendret. Den største reduksjonen det siste året er registrert i Hellas (fra 23,3 til 20,7 pst., oktober-oktober), Kroatia (fra 12,5 til 10,0 pst.), Portugal (fra 10,2 til 7,8 pst.) og Spania (fra 18,5 til 16,4 pst.).

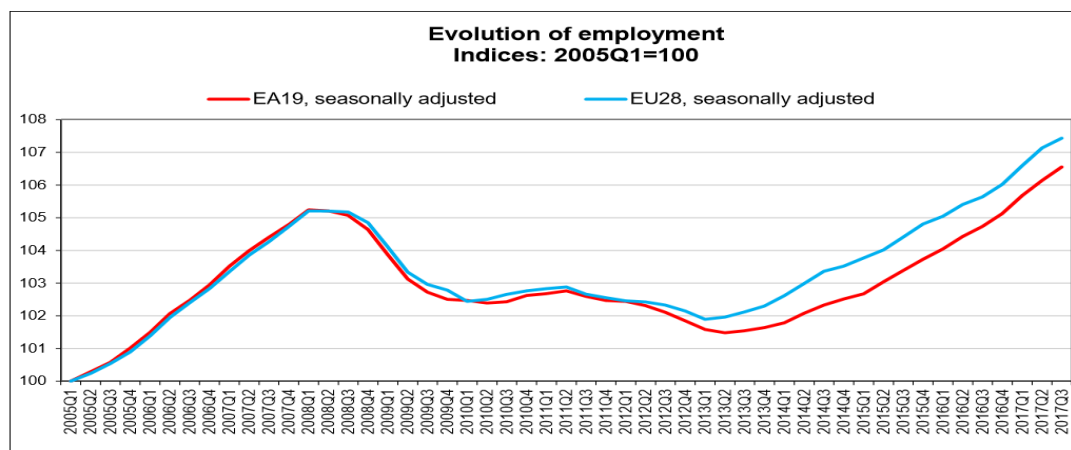

Kilde: Eurostat

Ungdomsledigheten i EU28 og euroområdet er redusert med hhv. 2 og 2½ prosentpoeng det siste året, men var i desember fortsatt høye 16,1 pst. i EU28 og 17,9 pst. i euroområdet. Tsjekkia ligger klart lavest med 4,9 pst., fulgt av Tyskland med 6,6 og Estland 6,8 pst. (november), Også Nederland og Østerrike ligger under 10 pst. I motsatt ende ligger Hellas med 41 pst., Spania med 37 pst. og Italia med 32 pst.

Syssetting

[Syssettingen](#) i 3. kvartal 2017 økte sesongjustert med 0,4 pst. i euroområdet og 0,3 pst. i EU28. Fra samme kvartal året før var økningen hhv. 1,7 og 1,8 pst. Antallet sysselsatte i EU28 har nådd 236,3 millioner, hvorav 156,3 millioner i euroområdet. For begge aggregatene er syssettingen den høyeste noen gang.

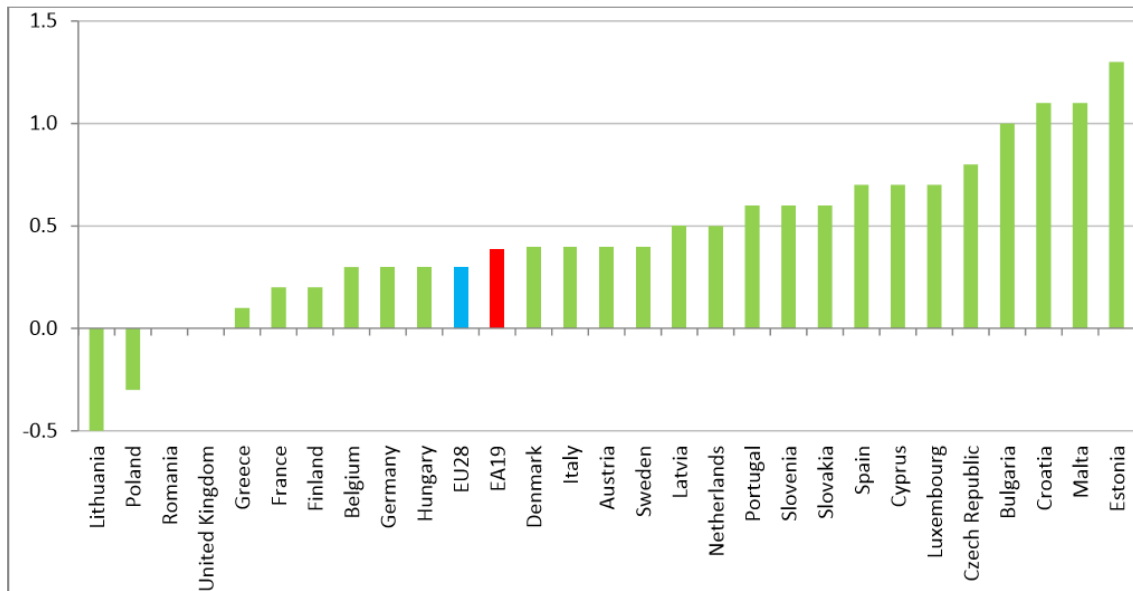

Kilde: Eurostat

Estland med 1,3 pst., fulgt av Malta, Kroatia og Bulgaria med 1,0-1,1 pst., hadde sterkest sysselsettingsvekst i 3. kvartal.

Romania og Malta har hatt klart sterkest vekst i sysselsettingen det siste året med om lag 5 pst., mens Kypros, Kroatia, Luxembourg og Portugal ligger i området 3-3½ pst. Kun Litauen har hatt negativ utvikling fra samme kvartal året før.

Member States' growth rates for employment in the third quarter of 2017
% change over the previous quarter, seasonally adjusted

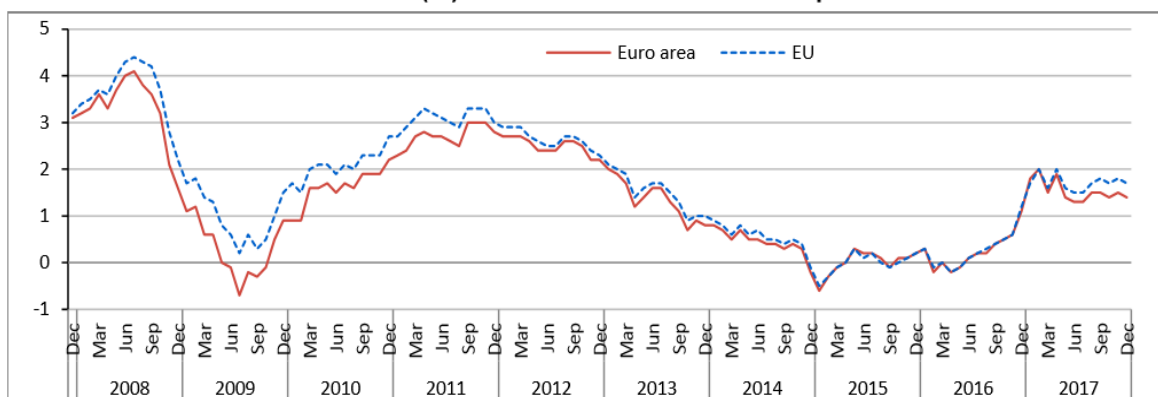
Ireland: data not available for the third quarter of 2017.

Kilde: Eurostat

Prisstigning

[Den årlige prisstigningen](#) (KPI – konsumprisindeksen) falt i desember med 0,2 prosentpoeng i både EU28 og euroområdet til hhv. 1,7 og 1,4. Uten energi steg KPI i euroområdet med 1,2 pst., dvs. som i de forutgående månedene.

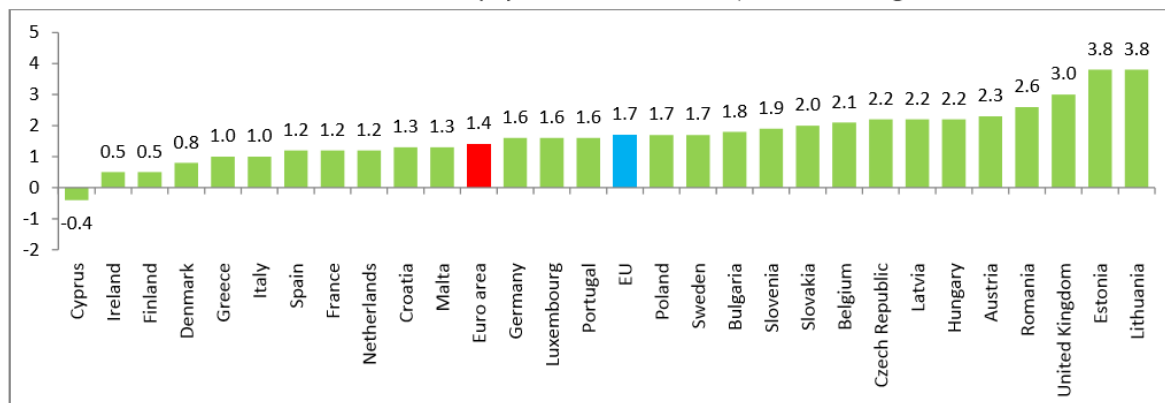
Annual inflation (%) in the euro area and the European Union

Kilde: Eurostat

Prisstigningen varierer betydelig mellom land. Høyest lå Estland og Litauen med 3,8 pst., fulgt av Storbritannia med 3,0 pst. Kypros hadde negativ KPI-vekst.

Annual inflation rates (%) in December 2017, in ascending order

Kilde: Eurostat

Et tidligestimat for KPI i euroområdet i januar 2018 viser en ytterligere nedgang til 1,3 pst. Uten energi var prisveksten uendret på 1,2 pst.

Skattesaker

Merverdiavgift: Fleksible satser og forenklinger

Kommisjonen la 18. januar frem et [direktivforslag](#) som gir medlemslandene mer fleksibilitet i fastsettelsen av satser i merverdiavgiften. Kommisjonen la også frem et [direktivforslag](#) med som skal redusere små og mellomstore bedrifters kostnadene ved å etterleve merverdiavgiftsreglene. Forslagene utgjør siste ledd i en serie av forslag som sammen skal etablere EU som ett merverdiavgiftsområde. Formålet med omleggingen av merverdiavgiften i EU er å motvirke merverdiavgiftssvindler, å legge til rette for næringsvirksomhet og å sikre offentlig proveny fra avgiften.

Fleksible satser

Etter dagens regler kan medlemslandene bare benytte reduserte satser i merverdiavgiften for varer og tjenester spesifisert på en særskilt liste. Kommisjonen argumenterer for at regelverket er unødig restriktivt på dette punktet fordi ulike satser har mindre konkurransemessig betydning med en destinasjonsbasert merverdiavgift. Noen land har i dag et eller flere unntak for differensiering av satser, og forslaget vil derfor bidra til å likestille alle medlemsland i satsfastsettelsen. og foreslår at medlemslandene får mer fleksibilitet i satsfastsettelsen. Kommisjonen foreslår at medlemslandene får mer fleksibilitet i satsfastsettelsen ved at:

- Listen over varer og tjenester som kan omfattes av reduserte satser oppheves. Det etableres en liste over varer og tjenester som alltid skal være omfattet av standardsatsen i merverdiavgiften, for eksempel alkohol, tobakk, drivstoff, salg og utleie av kjøretøy, smykker, våpen og ammunisjon, og kunstverk. Standardsatsen i merverdiavgiften skal minimum være 15 pst.
- Medlemsstatene tillates å innføre inntil to reduserte satser over 5 pst., én redusert sats mellom 0 og 5 pst. samt nullsats.
- For å beskytte provenyet fra merverdiavgiften, skal den vektede gjennomsnittlige satsen være minimum 12 pst.

Etter forslaget vil langt de fleste varer som i dag har redusert sats i merverdiavgiften fortsatt ha lav sats. Imidlertid viser [Kommisjonens analyser](#) at tre medlemsland som i dag har redusert sats for vin (Luxembourg, Portugal og Østerrike), og ett medlemsland som har redusert sats på kortidsleie av kjøretøy, må innføre full sats på disse varene. Kommisjonen foreslår et generelt vilkår om at reduserte satser skal være til fordel for endelige forbrukere og i allmennhetens interesse («pursue an objective of general interest»), noe som begrenser hvilke produkter som kan ilegges merverdiavgift med lav sats, i hovedsak salg fra næringsdrivende til forbruker.

Det er verdt å merke seg at medlemslandenes bruk av reduserte satser fortsatt må være i tråd med generelle forbudet mot offentlig støtte. Etter forslaget må medlemslandene som i dag påse at grupper av varer og tjenester som innrømmes lav sats, ikke innebærer ulovlig statsstøtte eller ev. notifikere støtten til Kommisjonen.

Vektet gjennomsnittlig sats i merverdiavgiften beregnes årlig av alle medlemsland for å fastsette deres bidrag til EUs budsjett. Minimumsatsen er foreslått på grunnlag av at langt de fleste medlemsland har en høyere vektet gjennomsnittlig sats i merverdiavgiften enn 12

prosent. De fire medlemslandene med lavest gjennomsnittssats (Luxembourg, Malta, Kypros, Frankrike og Spania) har alle gjennomsnittssatser mellom 12 og 15 prosent. (Gjennomsnitt over alle medlemsland er 19 prosent).

En andel av medlemslandenes proveny fra merverdiavgiften går inn på EU-budsjettet. Beløpet som skal overføres EU-budsjettet er imidlertid beregnet på grunnlag av et normert grunnlag (proveny/vektet gjennomsnittlig sats). Mer fleksibel satsfastsettelse vil dermed ikke få betydning for EUs inntekter fra merverdiavgift i medlemslandene.

Forenklinger for små- og mellomstore bedrifter

Etter dagens regler kan små og mellomstore bedrifter i EU stå overfor ulike forpliktelser knyttet til merverdiavgift. Dette skyldes blant annet at omsetningsgrensen for fritak fra merverdiavgift varierer mellom medlemslandene og fordi fritak bare kan gis til innenlandske virksomheter. Små og mellomstore bedrifter som ikke er fritatt for merverdiavgift, kan heller ikke benytte dagens forenklede krav til registrering, fakturering og dokumentasjon. Kommisjonen viser til at små virksomheter gjennomgående har høyere etterlevelseskostnader enn større virksomheter, og uforholdsmessig høye etterlevelseskostnader kan være et hinder for handel og videre vekst. Kommisjonens forslag innebærer bl.a. at:

- Dagens nasjonale terskelverdier for fritak videreføres. I tillegg kan virksomheter som opererer i flere medlemsland og som har en samlet omsetning under 100 000 euro fritas fra merverdiavgift.
- Dagens forenklede regler for registrerings-, fakturerings- og dokumentasjonsforpliktelser utvides slik at det omfatter alle selskaper med årlig omsetning under 2 mill. euro.
- Små selskaper som er fritatt fra merverdiavgift kan også fritas for merverdiavgiftsregistrering, -fakturering og -regnskap.

[Kommisjonen anslår](#) at forslaget vil redusere kostnadene knyttet til å etterleve merverdiavgiftsreglene med inntil 18 prosent årlig.

Videre prosess

ECOFIN fikk en første presentasjon av forslagene til endringer i merverdiavgiftsreglene i sitt møte 23. januar 2018, se nærmere omtale et annet sted i dette nummeret av Økonominytt. Forslagene skal nå behandles av medlemsstatene før Rådet tar stilling til det. Europa-parlamentet har kun rett til å uttale seg om forslaget. Det kreves enstemmighet blant medlemslandene for at det skal vedtas felles skatte- og avgiftsregler i EU.

Plastavgift i EU?

I begynnelsen av januar tok budsjettkommisær Öttinger til orde for å innføre en plastavgift i EU. Avgiften skal begrense bruk av plast og plastprodukter for dermed å redusere forsøpling i miljøet og særlig i havet. Enkelte medlemsland har allerede avgifter på plastprodukter, og harmonisering av plastavgifter anser han som viktig for å beskytte det indre marked.

Öttingers uttalelser om en mulig plastavgift kom imidlertid på en konferanse om EUs neste langtidsbudsjett (Multiannual Financial Framework, MFF), og forslaget må derfor ses i sammenheng med finansieringsbehovet som oppstår etter brexit. Når Storbritannias bidrag til EU-budsjettet faller bort, anslås inntektene til EUs budsjett å falle med mellom 12 og 13 mrd. euro årlig. Öttinger tok til orde for at halvparten av inntektsbortfallet skal finansieres gjennom utgiftskutt og halvparten gjennom nye inntekter til EU-budsjettet. Öttinger mener at nye inntektskilder bør etableres i tråd med [anbefalingene fra høynivågruppen](#) ledet av tidligere kommisær og italiensk statsminister Mario Monti. Høynivågruppen anbefalte at inntekter som oppstår som følge av felles politikk i EU, skal tilfalle EUs budsjett. Plastavgiften ble - sammen med inntekter fra klimavoter, merverdiavgift, energiavgift og innreiseavgift – nevnt som mulige måter å øke inntektssiden.

Kommisjonen la 16. januar frem en [strategi for smartere bruk av plast, økt materialgjenvinning, redusert bruk av engangs plastartikler og mindre utslipp av mikroplast](#). I plaststrategien fremgår det at Kommisjonen vil vurdere mulighetene for å innføre fiskale virkemidler på EU-nivå for å forhindre plastsjøppel i naturen. Kommisjonen har ikke tatt stilling til hvordan en slik avgift bør utformes, hvilken nivå den bør ha eller om den bør legges på produksjonssiden eller på konsumentleddet. Den konkrete utformingen av avgiften må baseres på hvordan den best kan oppfylle målene i plaststrategien. I tillegg må plastavgiften vurderes i lys av arbeidet med neste langtidsbudsjett (MFF) og behovet for inndekking. Dette fremgår i en fotnote i Kommisjonens plaststrategi.

Kommentarer

En avgift som øker prisen på plast og plastprodukter kan bidra til redusert plastbruk og redusert forsøpling. Avgiften kan også utformes slik at den stimulerer til bruk av materialgjenvunnet plast og plast produsert av alternative råvarer, i tråd med Kommisjonens mål. Imidlertid kan en plastavgift bli administrativt krevende, bl.a. fordi det kan oppstå vanskelige avgrensingsproblemer.

Budsjettkommisær Öttingers uttalelser om en plastavgift har vakt oppmerksomhet i Brussel. Plastindustrien er ikke overraskende negative til en avgift, og ønsker i stedet et forbud mot å sende resirkulerbar plast til landdeponier. I spørsmålet om frivillige ordninger, som et bransjegebyr eller å påta seg forpliktelser om å bruke større andel resirkulert plast, er plastindustrien splittet. Noen kommentatorer mener utspillet om en avgift er et middel for å presse industrien til å inngå en frivillig avtale. Som vanlig peker enkelte medlemsland på suveren nasjonal kompetanse på skatte- og avgiftsområdet. Imidlertid kan enkelte land foretrekke en felles plastavgift fremfor økte innbetalinger til EUs budsjett. Det kreves enstemmighet blant EUs medlemsland for å vedta felles skatte- og avgiftsregler. I tillegg må også nye inntekter til EUs budsjett vedtas enstemmig. Det vil derfor ta tid før en ev. felles plastavgift i EU vil være på plass.

Kommisjonens vil fremme forslag til nytt langtidsbudsjett i mai 2018 og ønsker enighet mellom Rådet og Europaparlamentet før valget til parlamentet, dvs. innen mai 2019.

Tax Policies in the European Union 2017 – Survey

Kommisjonen offentliggjorde 22. desember 2017 rapporten [«Tax Policies in the European Union 2017»](#). Rapporten ble første gang gitt ut i november 2016 og fremover legges det opp til årlige utgivelser.

I rapporten utdypes prioriteringene i den årlige vekstundersøkelsen (Annual Growth Survey) på skatteområdet og presenterer de nyeste skattereformene som er gjennomført i EUs medlemsland. Videre presenteres hovedindikatorerne som Kommisjonen benytter for å analysere medlemslandenes skattepolitikk i forbindelse med europeisk semester. I europeisk semester får medlemslandene landspesifikke anbefalinger på skatteområde, og medlemslandenes skattepolitikk vil vurderes på grunnlag av fire hovedprioriteringer:

1 - Legge til rette for investering: Skattereform kan bedre effektiviteten i økonomien og støtte opp om risikovilje, investering og innovasjon. I de landspesifikke anbefalingene på skatteområdet vil medlemslandene anbefales å oppmuntre til risikovilje og til bruk av alternative finansieringskilder, herunder:

- Redusere den skattemessige forskjellsbehandlingen mellom gjeld og egenkapital på selskapets hånd.
- Tillate direkte fradragføring av investeringer i stedet for avskrivninger.
- Bedre mulighetene for å fradragføre skattemessig underskudd i andre inntekter.
- Forenkle FoU-insentiver i skattesystemet for næringsdrivende med sikte på at små og nystartede selskaper skal dra nytte av dem.
- Sikre at skatteinsentiver til forretningsengler og risikokapital er utformet med sikte på å motvirke investors risikoaversjon, legge til rette for kvalitet i investeringene og er målrettet.
- Forenkle og evaluere effekten av skatteinsentiver.

Medlemslandene vil også anbefales å ta en proaktiv rolle og utnytte mulighetene som følger med digitaliseringen av økonomien, herunder:

- Digitalisere ligningsbehandlingen med sikte på økt etterlevelse, bedre kundebehandling og digitale tjenester.
- Holde skattelovgivningen stabil over tid.
- Forenkle og klargjøre skattereglenes anvendelse på delingsøkonomien

2 - Støtte opp om sysselsetting: Et godt utformet skattesystem vil bedre insentivene til arbeid, motvirke langtidsledighet og sikre bedre omfordeling. Redusert skatt på arbeid og fokus på lav- og middelinntektsgrupper fremheves som en positiv trend i flere medlemsland. Medlemsland som har utfordringer knyttet til sysselsetting og høy skattlegging av arbeidsinntekt vil anbefales å:

- Redusere skatt på arbeidsinntekt finansiert ved økt skatt på andre grunnlag som forbruk, miljøskadelig aktiviteter og eiendom.
- Målrette lettelser i skatt på arbeidsinntekt mot grupper av arbeidstakere der ledigheten er høy.

- Fjerne årsakene til høy marginalbeskatning av personen med lavest inntekt i husholdningen (secondary earners), for eksempel ved å gå bort fra felles ligning av ektepar.

3 - Sikre etterlevelse: Kampen mot skattesvindel, -unndragelse og -omgåelse er essensielt når det kommer til å sikre rettferdig byrdedeling og tilstrekkelige offentlige inntekter for å opprettholde offentlig investering og velferdstjenester. Medlemslandene må ta hensyn til eksterne effekter av deres nasjonale skattesystem. I forbindelse med europeisk semester vil medlemslandene anbefales å:

- Utnytte den økte transparensten på skatteområdet fullt ut gjennom f.eks. felles kontroller og deling av analyser og erfaringer.
- Modernisere og digitalisere ligningsbehandlingen.
- Styrke de juridiske rammene gjennom f.eks. å tette smutthull og styrke tiltak mot misbruk i nasjonal lovgivning.
- Kommunisere offentlig hva skattepengene brukes til og hvordan skattemyndigheten presterer.
- Styrke skattebetalernes moral gjennom kampanjer særlig rettet mot ungdom.
- Samarbeide med virksomheter med sikte på økt etterlevelse gjennom bruk av kunnskap fra atferdsøkonomisk forskning.
- Styrke beskyttelsen av varslere.

4 - Redusere ulikhet: Skatt har betydning for redusert ulikhet og tilrettelegging for sosial mobilitet gjennom å finansiere velferdstjenester, som instrument for å redusere nettoinntektsulikhet og som virkemiddel for et effektivt arbeidsmarked. Medlemsstater som står overfor særlige utfordringer knyttet til sosial rettferdighet vil anbefales å:

- Redusere ulikheter i inntekt og formue gjennom økt progressivitet i inntektsskatten for personlige skattytere.
- Sikre like muligheter for alle gjennom offentlig tilbud av helsetjenester og utdanning, finansiert gjennom tiltak rettet mot svindel og overskuddsflytting.
- Lette sosial mobilitet gjennom skattetiltak rettet mot befolkningsgrupper med særlig utfordringer på arbeidsmarkedet og vurdere hvilken rolle entreprenørskap kan spille for sosial mobilitet.

TAXEDU: Tax builds my future

Hvorfor skal jeg bry meg om skatt? Det er spørsmålet EU besvarer på sin nye [opplæringsportal TAXEDU](#). Formålet er å gi unge europeere informasjon hvordan skatter påvirker deres hverdag. Tanken er at større kunnskap om skatt og fiskale sammenhenger blant unge europeere og dermed økt bevissthet om hvilke tjenester som finansieres over skatteseddelen, på sikt vil styrke samfunnskontrakten og redusere omfanget av skattesvik og -unndragelse i EU-landene.

Betydningen av skatt er formidlet gjennom spill, e-læringsmateriell og videoklipp. Informasjon er tilpasset tre aldersgrupper: barn, tenåringer og unge voksne. Portalen er også tilrettelagt for bruk i skolen. Tema som dekkes er bl.a. hva er skatt? Hvordan oppstod

skatter? Hvem betaler skatt? Hva skjer hvis jeg ikke betaler skatt? Hvilke ulike typer skatter finnes det? Hva brukes skattepengene til?

I spillet *Taxlandia*, som finnes på 22 språk og kan lastes til flere plattformer, kan barn og unge være finansminister i et kriserammet fantasiland i Europa. Spilleren må fastsette skattenivå og budsjett for landet. Det er viktig å passe på at innbyggerne er tilstrekkelig lykkelige for å forhindre streik, opptøyer og kriminalitet. For å oppnå dette må det bygges skoler og sykehus og forurensing må begrenses gjennom skattlegging. Hvis du ikke lykkes i å bringe landet over til neste finansielle år, krever folket din avgang. Spillet har fått bred omtale i britisk presse, og Ukip har kritisert at barn utsettes for politisk propaganda for høye skatter. I spillet kan man lykkes som finansminister med et skattenivå helt opp til 87,5 pst., mens et skattenivå på 5 pst. vil føre til at du mister jobben.

TAXEDU er resultat av et samarbeid ledet av Europaparlamentet og Kommisjonen med bidrag fra medlemslandenes skattemyndigheter.

You have failed! Skjermdump fra spillet Taxlandia.

Europaparlamentet: Opplysningsplikt for skatterådgivere

Europaparlamentets komité for økonomiske og monetære saker behandlet [24. januar](#) Kommisjonens direktivforslag om opplysningsplikt for skatterådgivere. Komiteens innstilling støtter Kommisjonens forslag og ble vedtatt med stort flertall (50 for, 2 mot, 5 avholdende). Komiteinnstillingen skal behandles av parlamentet i plenum, trolig i begynnelsen av mars, før innstillingen sendes til Rådet. Parlamentet har rett til å uttale seg om skattesaker som behandles i Rådet, men har ingen formell rolle ved vedtakelsen av felles skatteregler i EU. Direktivet om opplysningsplikt for skatterådgivere er høyt prioritert av det bulgarske formannskapet i Rådet.

Amerikansk skattereform – europeisk bekymring

Den amerikanske skattereformen som ble vedtatt rett før jul 2017 er den største reformen av amerikansk skattelovgivning siden 1986. Et viktig element i reformen er redusert sats i selskapsskatten fra 35 pst. til 21 pst. Amerikanske selskapers inntekter opptjent i utlandet vil ikke lenger skattlegges i USA. Allerede opptjente inntekter som hentes hjem fra utlandet, vil skattlegges med 15,5 pst.

Europeiske finansministre har uttrykt bekymring for elementer i den nye amerikanske skattelovgivningen som betegnes som «ukonvensjonelle». En ny skattlegging av betalinger til nærstående i utlandet *BEAT (Base Erosion and Anti-Abuse Tax)* kan gi insentiver til å handle med innenlandske aktører i stedet for utenlandske, advarte finansministrene. Også en ny beskatning av immaterielle rettigheter *GILTI (Global Intangible Low-Tax Income)* bekymrer Europa, som finansministrene mener utgjør en ulovlig eksportsubsidie. Dessuten er GILTI ikke i overensstemmelse med OECDs anbefalinger for patentbokser, fordi lav beskatning ikke er knyttet til at forutgående FoU er gjort i USA.

I et brev datert 11. desember 2017 la finansministrene i Storbritannia, Tyskland, Frankrike, Italia og Spania – de fem største økonomiene i Europa – fram sine bekymringer for amerikanske myndigheter. I brevet understrekes betydningen av å stå ved internasjonale forpliktelser når USA reformerer sin selskapsskatt. Ukonvensjonelle elementer i den amerikanske skattereformen kan være i strid med USAs skatteavtaler og virke negativt for internasjonal handel.

Bak lukkede dører diskuterte EUs finansministre sine bekymringer rundt den amerikanske skattereformen i ECOFIN-møtet 5. desember. I tillegg til de fem landene som har signert brevet, skal Sverige ha uttrykt bekymring i dette møtet. Det ble imidlertid vurdert som for tidkrevende å oppnå enighet blant 28 land om en felles uttalelse til amerikanske myndigheter.

Kommisjonen fulgte opp finansministerbrevet med et lignende brev til amerikanske myndigheter 12. desember 2017. Der vises det til at USA og EU har felles interesse av at nasjonale skatteregler ikke begrenser internasjonal handel og investeringer.

Det har ikke kommet store amerikanske reaksjoner på brevene, men Douglas S. Stransky i det amerikanske advokatfirmaet Sullivan & Worcester LLP uttalte at *“I find it laughable that the same ministers who have hammered away at U.S.-based multinationals over not paying their fair share are now crying when it looks like the attempts by the U.S. to reduce incidences of BEPS may actually have an indirect impact on these economies.” “These are the same ministers who have time after time accused U.S.-based multinationals of base erosion and profit shifting in their countries.”*, fortsetter Stransky. Det er de store statsstøtte- og konkurransesakene Kommisjonen har avgjort mot amerikanske selskaper Stransky viser til. USA har anklaget EU for å praktisere reglene strengere for amerikanske selskaper enn for europeiske.

Formålet med brevene til amerikanske myndigheter var å påvirke behandlingen av den amerikanske skattereformen, men også å advare amerikanske myndigheter om hvilke mottiltak de kan vente seg fra europeisk side. I den vedtatte reformen finnes både BEAT og GILTI, til tross for de europeiske advarslene.

Imidlertid ble ikke forslaget om en 20 prosents avgift på betalinger fra amerikanske selskaper til nærstående utenlandske selskaper (Excise tax) vedtatt. Dette forslaget innebar

blant annet at det utenlandske selskapet kunne velge å inntektsføre betalingen i USA, og på den måten unngå Excise-skatten. Dette var kanskje den største bekymringen for de europeiske finansministrene, siden utenlandske selskaper uten fast driftssted i USA likevel ble selskapskattepliktige til USA, i strid med prinsippene for internasjonale skatteavtaler. Kommisjonen uttaler at de er fornøyd med at forslaget om Excise-skatt ikke er videreført, men understreker at det fortsatt er vesentlig europeisk bekymring for GILTI og BEAT.

Innvendingene mot BEAT går bl.a. ut på at rene kommersielle transaksjoner med utenlandske selskaper kan rammes av skatten, og dette til tross for at disse selskapene skattlegges minst like hardt som amerikanske selskaper. Formålet med BEAT er å sikre en minimumsbeskatning på 10 pst., men de europeiske finansministrene mener den kan virke konkurransevridende til fordel for amerikanske selskaper.

En talsperson i senatets finanskomite har uttalt at BEAT likebehandler amerikanske og utenlandske selskaper, og at den er vurdert og funnet i tråd med WTO-avtalen og andre internasjonale standarder.

Imidlertid har også amerikanske skatteeksperter vurdert elementer i den amerikanske skattereformen som problematiske i lys av forpliktelsene i WTO-avtalen og inngåtte skatteavtaler. Dessuten pekes det på at de nye reglene kan gi opphav til nye former for skatteomgåelse. Konklusjonen er at de kompliserte forslagene som nå er behandlet i Kongressen *“will allow new tax games and planning opportunities for well-advised taxpayers, which will result in unanticipated consequences and costs.”* (Se [The Games They Will Play: Tax Games, Roadblocks, and Glitches Under the New Legislation](#)).

(Rapporten om den amerikanske skattereformen ble skrevet 22. desember 2017)

Aktuelle Finansmarkedssaker

Forsikringsformidlingsdirektivet – utsettelse av ikrafttreden

Forsikringsformidlingsdirektivet (IDD), som ble vedtatt i januar 2016, skulle etter planen gjennomføres i medlemslandene innen 23. februar 2018 og ha virkning fra denne dato.

Kommisjonen foreslo 20. desember 2017 å skyve virkningsdatoen for direktivet og to tilhørende delegerede forordninger, som ble fremmet i september 2017, frem med om lag syv måneder – til 1. oktober 2018. Medlemslandenes frist for å gjennomføre direktivet er fortsatt 23. februar.

Kommisjonens forslag av 20. desember ligger [her](#).

Kommisjonens forslag om utsettelse kom etter at Europaparlamentet og 16 medlemsland hadde bedt om det. Parlamentet gjorde dette i forbindelse med behandlingen av de to nevnte forordningene. Årsaken til Europaparlamentets ønske om utsettelse var at selskapene trengte lengre tid til å tilpasse seg til det detaljerte regelverket. Medlemslandene hadde også bedt om at fristen for gjennomføring i nasjonalt regelverk ble tilsvarende utsatt. Kommisjonen har ikke tatt dette til følge i sitt forslag.

Bakgrunn

Forsikringsformidlingsdirektivet regulerer måten forsikringsprodukter selges på, inkludert over landegrensene. Den beskriver informasjonen som forbrukerne skal motta før de signerer en forsikringskontrakt. Det pålegger også gjennomføring av forretningsregler og åpenhetsregler for distributører. I de delegerede forordningene til direktivet (september 2017) fastsettes regler for produktovervåking og styring, informasjonskrav og forretningsregler for distribusjon av forsikringsbaserte investeringsprodukter. Dessuten ble virkeområdet i IDD utvidet til alle selgere av forsikringsprodukter.

Kommentar

Parlamentet vant frem i en tilsvarende sak om PRIIPS (forordning om nøkkeldokumenter for informasjon om sammensatte investeringsprodukter) da det mente at Kommisjonen hadde presentert gjennomføringsregelverket for nært opptil opprinnelig gjennomføringsfrist. Fristen for gjennomføringen av hele regelverket ble skjøvet med ett år, til 1.1.2018.

Revisjonen av fjerde hvitvaskingsdirektiv - enighet mellom Rådet og Parlamentet

Etter mange trilogimøter siden mars 2017 kom Rådet og Europaparlamentet 15. desember 2017 til enighet om innholdet i det reviderte hvitvaskingsdirektivet. De to institusjonenes utgangspunkt for forhandlingene - med Rådets særlige vekt på å bekjempe terrorfinansiering og Parlamentets særlige vekt på å bekjempe skattesvindler – har gjort forhandlingene vanskelige.

Enigheten ble fra rådssiden bekreftet av COREPER (EU-landenes ambassadører) 20. desember. Pressemeldingen av samme dag, direktivteksten, en erklæring fra Østerrike om bekymring for det lave ambisjonsnivået for åpenhet om reelle eierskap mv. ligger [her](#).

Kommisjonen fremmet forslaget om å styrke arbeidet med å bekjempe terrorfinansiering, skatteunngåelse og hvitvasking av penger 5. juli 2016. Forslaget har form av endringer i fjerde hvitvaskingsdirektiv (4AMLD). De klart vanskeligste sakene i trilogiforhandlingene har vært spørsmålet om offentlig tilgang til registre over reelle eierskap og om håndteringen av politisk eksponerte personer (PEPs).

I siste trilogimøte 13. desember ble partene enige om at innsyn i reelle eierskap i alle typer trustar og tilsvarende rettslige arrangementer skal gis til alle som kan demonstrere legitim interesse. Dette er i tråd med Rådets posisjon. Medlemsland som i gjeldende nasjonale regelverk har større åpenhet, skal få anledning til å beholde dette. Europaparlamentet fikk imidlertid inn i fortalen at NGO-er og «gravejournalister» skal inngå i definisjonen av personer med legitim interesse.

Deretter gjenstod kun bestemmelsene om PEPs. En PEP er definert som person med et høytstående offentlig verv eller stilling nasjonalt eller internasjonalt. PEPs skal alltid underlegges en skjerpet og nærmere angitt kundekontroll. Europaparlamentet avviste Tysklands krav om å redusere gjeldende regler om bankers årvåkenhet overfor denne kategorien personer. Tyskland gikk imidlertid 15. desember med på å opprettholde dagens regler mot at Kommisjonen gjennomførte en vurdering av proporsjonaliteten i disse to år etter gjennomføringsdatoen for direktivet. Dette ble akseptert av Europaparlamentet.

Øvrige viktige endringer er som følger:

- Tilbydere av vekslingsjenester mellom virtuelle penger og fysiske penger samt såkalte «wallet providers» (leverandører av «lommebøker» som gir tilgang til virtuelle penger) skal omfattes av hvitvaskingsdirektivet. Dermed må disse følge direktivets krav om å gjennomføre forebyggende tiltak og rapportere mistenkelige transaksjoner.
- Redusere bruken av anonyme forhåndsbetalte instrumenter, herunder forhåndsbetalte, anonyme betalingskort. Dette gjøres ved å redusere grensen for krav til identifikasjon fra 250 til 150 euro samtidig som kravene til kundekontroll utvides. EU-landenes finansielle etterretningsenheter skal få utvidete fullmakter. Disse vil få tilgang til et bredere sett med opplysninger samtidig som de skal få tilgang til opplysninger i de sentrale registrene over bank- og betalingskonti og sentrale systemer for data-uttrekk, som skal etableres i medlemslandene. Samtidig skal samarbeidet mellom landenes finansielle etterretningsenheter styrkes.
- Kommisjonen skal gjennomføre bedre kontroll av tredjeland med mangler i systemene som skal hindre hvitvasking og terrorfinansiering.

Direktivteksten er nå til juridisk språkvask før den formelt godkjennes av Europaparlamentet og vedtas endelig av Rådet.

Investeringselskaper – mer hensiktsmessige og risikofølsomme krav

Kommisjonen fremmet 20. desember 2017 forslag om å modernisere regelverket for investeringselskaper. Forslaget innebærer at de fleste investeringselskapene i EU ikke lenger vil være underlagt regler om kapitalkrav mv., som er blitt utformet for banker (CRR/CRD). De største, systemviktige selskapene vil bli behandlet på linje med store banker.

Forslaget ligger [her](#).

Ifølge EUs banktilsynet (EBA) er det om lag 6000 investeringselskaper i EØS-området. Disse selskapene og tjenestene de yter er avgjørende for en velfungerende kapitalmarkedsunion. De aller fleste av dem er små. Om lag halvparten av investeringselskapene har base i Storbritannia. EBA anslår at åtte investeringselskaper, i hovedsak UK-baserte, kontrollerer om lag 80 pst. av aktivaene i denne typen selskaper i EØS.

Formålet med forslaget er å bidra ytterligere til kapitalmarkedsunionen gjennom å redusere administrative byrder, øke konkurransen og dermed bidra til økte investeringer.

Selv om det er en del overlappende virksomhet (som investeringstjenester), er banker/kredittinstitusjoner og investeringselskaper to vidt forskjellige typer institusjoner. I motsetning til kredittinstitusjoner tar ikke investeringselskaper imot innskudd eller yter lån. Dette betyr at de er mindre utsatt for kredittrisiko og risiko for at innskyttere tar ut innskudd på kort varsel.

Investeringselskapene har iht. MiFID (direktivet om markeder for finansielle instrumenter) anledning til å utføre følgende aktiviteter: Mottak og overføring av ordrer, gjennomføring av ordrer, porteføljeforvaltning, investeringsrådgivning, drift av en multilateral handelsfasilitet, plassering av finansielle instrumenter uten fast forpliktelse, handel for egen regning og garanti for finansielle instrumenter eller plassering av finansielle instrumenter på grunnlag av en fast forpliktelse.

Av de nevnte aktivitetene er det bare handel for egen regning og garanti for finansielle instrumenter eller plassering av finansielle instrumenter på grunnlag av en fast forpliktelse som har klare kapitaldekningskrav. Likevel er alle investeringselskaper i dag underlagt kapitaldekningsregelverkene (CRR/CRDIV).

Som følge av at kapitaldekningsregelverket løpende er utviklet av Baselkomiteen for større banker og blitt stadig mer komplekst, tar dette ikke lenger fullt ut hensyn til at investeringselskapene har en annen risiko- og forretningsprofil.

Kommisjonens forslag søker å sikre at investeringselskaper blir gjenstand for kapitalkrav og tilsvarende tilsynsarrangementer som er tilpasset deres risikoprofil og forretningsmodell uten å gå på akkord med finansiell stabilitet.

Kommisjonens forslag innebærer en differensiering av investeringselskaper etter størrelse, virksomhetens art og kompleksitet.

- De store, systemviktige selskapene som utfører banklignende aktiviteter og påtar seg betydelig kredittrisiko (som ved handel for egen regning og garanti for finansielle instrumenter) og har aktiva på over 30 milliarder euro, vil ha kapitalkrav og tilsyn som for store banker (iht. CRR/CRD). I euroområdet vil disse selskaperes aktiviteter bli underlagt direkte tilsyn av SSM (Den felles tilsynsmyndigheten).

- Investeringselskaper som ikke er systemviktige vil få skreddersydd regime basert på risikoen disse utgjør for kunder og markeder. For større selskaper foreslås innført en ny metode for å måle risikoen med utgangspunkt i disse selskaperenes forretningsmodeller. For selskaper som handler med finansielle instrumenter vil denne bli kombinert med en forenklet utgave av eksisterende kapitaldekningsregelverk. Kravene til de minste og minst risikoutsatte selskapene, definert ved terskler som ikke må overskrides for de ulike aktivitetsområdene nevnt ovenfor, vil bli fastsatt på en enklere og mer fleksibel måte.

Figuren nedenfor viser den nye klassifiseringen og fremtidig tilsynsregime for ulike typer investeringselskaper.

SYSTEMIC	NON-SYSTEMIC	
CLASS 1	CLASS 2	CLASS 3
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Largest firms (with assets over EUR 30 billion) ▪ Carry out risky, bank-like activities ▪ Will remain under CRR/CRD and subject to banking supervision 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Large firms, above specific thresholds (e.g. assets under management, balance sheet, revenues, etc) ▪ New risk assessment tailored to their business ▪ Simplified version of existing rules (if they trade financial instruments) 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Smaller, non-interconnected firms ▪ Simpler capital requirements (higher of initial capital or fixed costs in previous year)

WHAT WILL CHANGE IN THE FUTURE?

		REGULATION	SUPERVISION
Class 1	TODAY	CRR/CRD	National arrangements
	NEW REGIME	CRR/CRD	Banking supervisor (SSM for Banking Union)
Class 2&3	TODAY	CRR/CRD	National arrangements
	NEW REGIME	New prudential regime for investment firms	National arrangements

Kilde: Kommisjonen

Forslagene fremmes som hhv. en forordning og et direktiv om supplerende tilsyn med investeringselskaper og endringer i MiFID II/MiFIR og CRDIV/CRR samt forordningen om etablering av EUs finanstilsyn.

Pågående høringer

Tiltak for å gjøre det enklere for SMB-er å hente kapital

I midtveisgjennomgangen av kapitalmarkedsunionen i juni 2017 signaliserte Kommisjonen at den ville søke å styrke SMB-ers muligheter til å hente kapital i markedet. Gjennomsnittlig antall årlige børsnoteringer (IPOs) for SMB-er i perioden etter finanskrisen er halvert sammenlignet med perioden 2005-07.

På denne bakgrunn har Kommisjonen iverksatt en høring med sikte på å identifisere områder som SMB-er ikke fullt ut har utnyttet i kapitalmarkedet.

Høringsdokumentene ligger [her](#).

Høringen konsentreres om tre punkter:

1. Identifisere hvordan «SMB vekstmarked»-konseptet kan bli ytterligere forbedret.
2. Identifisere områder der administrative byrder ved børsnotering av SMB-er kan reduseres.
3. Vurdere målrettede regulatoriske endringer for å gjenoppbygge de lokale økosystemene (nettverk av meglere, aksjeanalytikere, kredittvurderingsbyråer og investorer som spesialiserer seg på SMB-er) som kan bistå SMB-er ved børsnotering og påfølgende oppfølging.

Resultatene av høringen vil inngå i Kommisjonens vurdering med sikte på å etablere et (enda) mer proporsjonalt regulatorisk SMB-rammeverk for innhenting av kapital i det offentlige markedet. Høringen er åpen til **26. februar 2018**.

Om tilsynsrapporteringen fungerer etter hensikten

Som en del av handlingsplanen for kapitalmarkedsunionen, som ble lansert i september 2015, annonserte Kommisjonen at den ville gjennomgå finansmarksregelverket etablert i kjølvannet av finanskrisen med sikte på å vurdere om det fungerte etter hensikten. Dette ble gjort gjennom såkalt «call for evidence», der interesserte parter ble invitert til å komme med innspill om fordeler, inkonsistens, utilsiktede virkninger mv. av EU-regelverk på området.

Det ble fra næringsens side uttrykt bekymring for overlapp og inkonsistens mellom rapporteringskrav i visse deler av finanslovgivningen samt at medlemsland i en rekke tilfeller hadde rapporteringskrav i tillegg til fellesskapsregelverket. På den annen side trakk tilsynsmyndighetene frem at rapporteringen ikke hadde tilstrekkelig kvalitet på alle områder.

På denne bakgrunn har Kommisjonen lansert en såkalt egnethetssjekk (fitness check) av eksisterende krav til rapportering. Som ledd i dette arbeidet iverksatte Kommisjonen 1. desember en høring med formål å hente inn mer spesifikk informasjon om kostnadene ved å overholde gjeldende tilsynsrapportering (per utgangen av 2016) samt konsistensen, sammenhengen, effektiviteten og EU-merverdien av disse kravene. Kommisjonen ønsker blant annet konkrete eksempler på inkonsekvente, uønskede eller overlappende rapporteringskrav, innspill om mulige måter å forenkle og effektivisere tilsynsrapporteringen mv. Høringsdokumentene ligger [her](#). Høringsfristen er satt til **28. februar 2018**.